

7md

2014 m. kovo 21 d., penktadienis

Nr. 11 (1072) | Kaina 2,50 Lt

D a i l é | M u z i k a | T e a t r a s | Š o k i s | K i n a s

Brangūs skaitytojai,

Kviečiame tapti kultūros rėmėjais!
Jūsų skiriami 2 proc. pajamų mokesčio
mums yra didelė parama.

Pildydami Valstybinės mokesčių inspekcijos formą FR0512,
nurodykite VŠĮ „7 meno dienos“ įmonės kodą
302725178.

Reikalingą formą galima užpildyti interne, Mokesčių
inspekcijos tinklalapyje www.vmi.lt (nuorodoje „Formos“ įrašykite
FR0512 ir užpildykite PDF formato blanką).

Dėkojame visiems, praėjusiais ir ankstesniams metais mus palaikiusiems.

2

Vilniaus teatro „Lélė“ premjera „Tiktaktika“

3

Raimundo Katiliaus atminimui

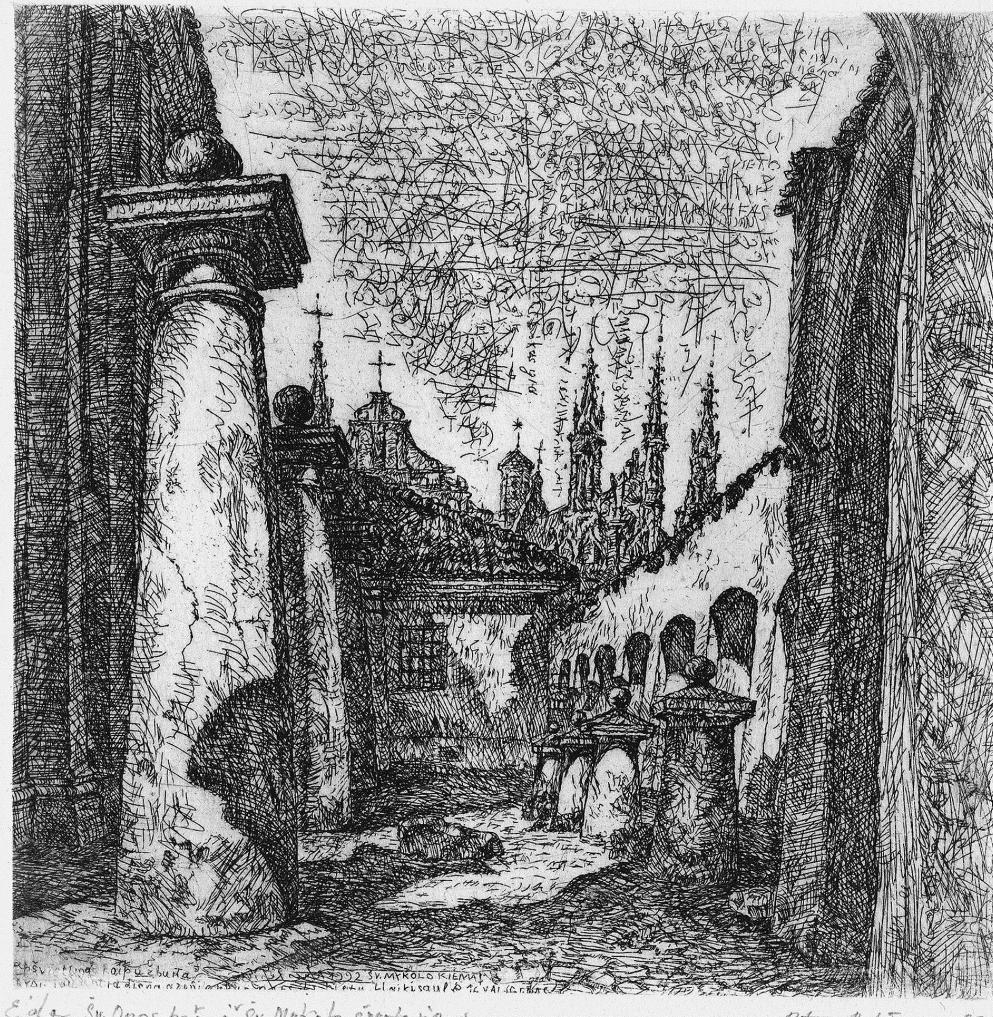
Vincas Kisarauskas, „Sušaudymas“. 1969 m.

Paroda „Néra menui taisyklių“

9

Naujas „Kino“ žurnalas

Petras Repšys, „Šv. Onos bažnyčia ir Šv. Mykolo bažnyčios šventorius, Vilnius“. 1992 m.

Lėto laiko korai

Petro Repšio „Atvaizduotos istorijos“ Vilniaus grafikos meno centro galerijoje „Kairė–dešinė“

Monika Krikštopaitytė

Norintiems pažinti vieno įdomaus Lietuvos dailininkų – Petro Repšio – kūrybą priemonių yra. Pirmiausiai – solidus, išsamiai pagrindines jo veiklos sritis (knygų iliustracijos, estampai, medaliai, plaketės, skulptūros, reljefai, piešiniai, freska) pristatantis albumas „Petras Repšys“, išleistas 2006 m. (sudarytojai Laima Kanopkiénė, Eugenijus Karapavičius, „Kultūros barų“ leidykla. Artimiausiu metu ketinama išleisti atnaujinę versiją). Norintiems geriau suprasti kūrimo aplinkybes, epochą ir autorius

mastymo būdą verta pasiskaityti puikiu stiliumi sumegztą pokalbių knygą „Piešimas buvo tarsi durys“

(Petrą Repšį kalbina istorikas Aušrimas Švedas, išleido „Aidai“, 2013). Cia Repšys intymesnis, kalbama nuo pradžių pradžios, vaikystės iki beveik dabar, labiausiai išžiūrint į „ideologines situacijas“ (kai sprendimas atskleidžia santykį su sistema) sovietmečiu. Is dailininko kalbos jaučiasi, kad iprotis neprasti budrumo niekur nedingo:

klausiamas apie nemalonumus moka kalbą pasuk kitu kampu, formuluoja alternatyvias laikysenas, o labiausiai – nusišalint į ten, kur

įdomiausia. Ir visiškai negali pykti, nes Repšio istorijos daug puikesnės nei tikrovė, apie kurią prašyta papasakoti. Kartu tai ir yra jo tikroji tikrovė, vaizdingai atsiskleidžianti dėl jo literatūrinio talento. Ir apie sovietmetį juk neįmanoma pasakoti normaliais žodžiais, nes ten reikšmės visiškai neatitinka pirminių, tuo lengva išsitinkinti ir sekant dabartines naujienas iš Rusijos valdžios.

Parodą „Atvaizduotos istorijos“ lydi katalogas (sudarytoja, tekstu autorė ir kuratorė Giedrė Jankevičiūtė, knygos dailininkas ir parodos

NUKELTA | 6 PSL.

Ar pasiliko atskirtas?

Icchokas Meras (1934–2014)

Vienas labiausiai gerklę gniaužiančių Icchoko Mero apsakymų man yra „Paskutinė vakarienė“. Trumpas, devynių puslapių, tame nepaprastai taupia prisiminimų fragmentų forma perteikta ir negyjanti Katastrofos trauma, ir dvigubo (ar net trigubo – žyd, lietuvi, izraeliečio) likimo našta. Paciuosiu šio apsakymo pabaiga. Manau, Jis nepriestaraudyt:

„Ir pajutau ant savo smulkijų per krypusių pečių viską, kas buvo, ir viską, kas bus, ir tos naštos pakelti nebegalėjau, taip nežmoniškai slėgė jinai, kad geriau norėjau nebegrėžti iš pusiaukelės žvyruobėn, o nuciti iki galo, bet to kelio nebebuvo, todėl pajutau stiprū smūgį krūtinėn, ton pačion vieton kaip Kristus, ir nigruiuva ant velykinio vaišių stalo.

Tik po savo klinikinės mirties sužinojau, kad griūdamas apverčiau neįsgertą taurę ir išsiliejo raudonas vynas, ir visi sustingę žiūrėjo, kaip teka mano kraujas.

Jau gulėjau tada Tel Avivo Hadassos ligoninėje ant aukštostos lovos, ir daktarai mane gaivino, nežinodami ar atgaivins.

O aš irgi dar nežinojau tada, ar prisikelsiu iš numirusiuju.

Jei prisikelsiu, sakys, kad nevalia tiek daug valgyti vakare, nors ir labai skanu, ir labai alkanas es, o tokio sunkaus maisto kaip floimen-cimes visai negalima vartoti mano amžiaus žmogui.

Jie niekada nesužinos, kad numirau būdamas vos aštuonerių metų.“

Ta ypatinga gyvenimo patirtis ar prisiminimų našta – tarsi būsena tarp mirties (kurios tik per stebuklą išvengta) ir prisikėlimo, aštrus bu-

vimo jausmas, sumišęs su neišspildymo liūdesiu, gal net kalte – ir daro Icchoko Mero prozą tokią unikalą, net kai tiesiogiai nekalbama apie žydų genocidą, net jei pats rašytojas nebuvu linkęs laikytis savo kūrybos misija, kurią privalėtų išykdyti.

Tačiau pokalbyje su senu bičiuliui ir žemeticiu Vladu Šimkumi („Metai“, 1996, Nr. 6) paklaustas, ar būtų Jis šiandien lietuviai rašantis prozininkas, jeigu ne keturiasdešimt pirmųjų košmaras, atsakė taip:

„Nežinau, kaip būtų susiklostęs mano gyvenimas. (...) Neaišku ir tai, ar apskritai būčiau tapęs rašytoju. Nekaltai nužudytyų dalia yra mano didysis ipareigojimas – pasakyti už juos ir apie juos. Turbūt ne šiaip sau man buvo lemta išlikti gyvam.“

Išlikti gyvam reiškė netekti tévų ir, laimeci, išgyti antruoju, prarasti vardą ir per krikštą gauti kitą, sauginti negeros ausies užmiršti gimatąją kalbą, tapti kelmiskiu žemaičiu, bet neišsiadati savo tapatybés ir nieko neuzmiršti. Ir tu, kurie šaudé, kuriųvardai po 1990-ųjų drauge su kita buvo iškalti akmeny Kelmės apylinkėse žuvusiems partizanams atminti (iš mano asmeninio pokalbio su rašytoju).

„Gyvenau ir vis dar gyvemu du gyvenimus – žydo ir lietuviu, – sakė Meras Ispanijos dienraščiu „La Vanguardia“ 2004 m. – Dvigubo likimo našta sunkesnė, dukt sunkesnė, nei būtų vien žydu ar vien lietuviu, o kartais ir keturiskart sunkesnė, ypač tada, kai žydas ir lietuvis tuos pačius dalykus mato skirtingai.“

Icchoko Mero proza įveda į ribines žmogaus likimo situacijas, laikas joje suspaudžiamas iki akimirkos, kritinio taško, atgaivinančio

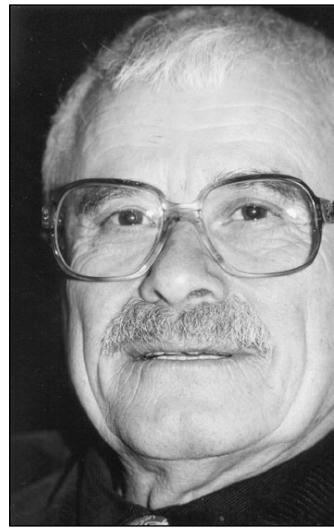
atminty tai, kas gyvenime buvo svarbiausia. Aštrus realybės pojūtis – it dūris į širdį – susilieja su sapno būsena, išykis ar net visas gyvenimas prabėga kaip susapnuotas, o sapno būsena priartėja prie nebūties. Prisiminimų kelias veda per kapines, sugražina ten, kur „tu kapu nebeliko, viskas žolėm ir kerpiam apaugo, lyg niekada nieko nebūtu buvę“. Vis dėlto autorius ir jo personažus su ta žeme, kur nieko nebeliko, sieja neįardomi saitai ir praradimo ilgesys. Žuvusių ir žūstančius gelbėjusių atminimas.

Romanu-baladės „Ant ko laikosi pasaulis“ (1965) pasakotojas, sukūrės apibendrinantį Motinos pavalkslą, teigiant, kad žmonišumas nesunaikinamas net pačiomis nežmoniškiausiomis aplinkybėmis, epilogė, išlipęs iš autobuso savo gimtame mieste, galvoja, „jog čia, miesto centre, buvusioje turgaus aikštėje, žydiniškame skvere, galėtu būti aukštą moters skulptūra.“ Ar tokia skulptūra gelbėtojams šiandien pastatyta?

Paskutiniai metais vienas dižiausiai Icchoko Mero rūpesčių buvo jo inicijuotas projektas ieškoti per karą išgelbėtų žmonių, rinkti medžiagą apie jų gelbėjimo aplinkybes ir gelbėtojus, kad gelbėtojams būtų suteiktas Pasaulio Tautų Teisoliu vardas ir kad jie būtų apdovanoti Lietuvos „Žuvančiųjų gelbėjimo kryžiumi“. Tai būtina daryti kuo greičiau, nes laikas negailestingas.

Paskutiniai metais susisekdavome vis rečiau, ir dėl to dabar graužiau sąžinės priekaištai. Nes Icchokui, sunekios negalios beveik prikaustydam prie lovos, ryšys su Lietuva, kad ir virtualus, buvo nepaprastai svarbus.

„Galvodamas ne tik apie save, bet

A. BARYSO NUOTR.

ir apie kitus, sakyčiau, kad nereikia, neleistina rašytojui atsiplėsti ar būti atpleštam nuo gimtosios žemės su jos kalba, žmonėmis, oru – kvėpuojamu plaučiai ir dvasia, nes tada jis vysta, nyksta, ir tik vienetai išlieka ypatingomis sąlygomis dėl savo begalinės dvasios stiprybės.“

Tai žodžiai iš paskutinio ilgo pokalbio su Icchoku Meru, publikuoto „7 meno dienose“ 2007 m. pradžioje. O pradėjome kalbą nuo ryšio su skaitoju, kuris Icchokui buvo būtinės: „Man, nuodėmingam žmogui, reikalingas ir skaitojas, ir kritikas, ir draugas, bičiulis, kuris pagiryt ar papeikyt.“ Lietuvių rašytojas nuo lietuvių skaitojo buvo atskirtas ištisus dvidešimt metų, nuo jo išvažiavimo į Izraelį, o ir dar anksčiau, nuo romano „Striptizas“ ideologinio pjudymo.

„Tarybų valdžia mane ne tik atskyrė, bet išbraukė, lyg nebūčiau niekada egzistavęs nei kaip žmogus, nei kaip rašytojas, išbraukė iš visur, kur tik galėjo, net iš bibliografijos.

Ir įdomiausia, kad tarybų valdžiai pavyko, pasiekė – ji sugebėjo išmesti mane iš gyvosios, tekančios, bangojančios lietuvių literatūros ir iš skaitojujų sąmonės ir pasamonės, iš jos atminties. Išbraukė ir iš jauniosios kartos sąmonės ir pasamonės, atminties, kur nė nepabuvau, nebespėjau papulti, tokios galimybės neturėjau.“

Neprilausomybės metais išleisti ir pakartotinai leidžiami beveik visi Icchoko Mero kūriniai, ir vis dėlto minėtame pokalbyje rašytojas su karteliu užsimena apie dabartin nusitešiančią atskirtį. Išties, ar knygų nedideliais tiražais leidyba savaime yra gyvas ryšys su skaitytoju? Paciuosiu ir patį pirmajį pokalbį su Icchoku, jam atvažiavus į Lietuvą 1988-aisiais. Tuomet žurnalui „Kinas“ daugiau kalbėjome apie jo, kaip kino dramaturgo, patirtį:

„Lietuvoje dabar gyvena žmogus, kuris išpratęs skaitytį, kuris kultūroje turėtų omeny ir kiną – ieškojo visko. Kol jis dar šito nori, – turit paskutinį šansą. Nes rytoj jis nebenorės, o poryti visai užmirš ir prozą, ir poeziją, ir kiną. Jis norės daugiau duonos, daugiau mėsos, daugiau platus vartojimo prekių. Laikrodis jau muša dyvilktą...“

Noriu tikėti, kad Icchoko Mero kūryba sugrįžta į augančios skaitytojų kartos sąmonę. Ir ne tik todėl, kad tai aukščiausios prabos meninis žodis. Tai unikalus tragedikus Lietuvos išvykio liudijimas, iškalbingesnis už sausus faktus. Stengiamės neatsiminti, kad mūsų žemėje buvo vykdomas pats balsiausias istorijoje genocidas. Bet žemės randai negyja.

LINAS VILDŽIŪNAS

Taktika be strategijos

Vilniaus teatro „Lélė“ premjera „Tiktaktika“

Sigita Ivaškaitė

Visada žinojau, kad su žadintuvaus pyktis neverta. Visuomet buvau ir esu linkusi išklausyti jų skambėjimo iki galo, kartais jiems net atsibesta groti ir nutyla patys. Taip visi galime dirbtis savo darbų: žadintuvių žadinti, o aš miegoti. Neslepšiu, yra tekė keliis kartus pakelti ranką prieš uoliai skambėjus budintoją, na, bet kam nepasitaiko...

Milošo Macoureko pasakos „Sala šešiems tūkstančiams žadintuvų“ veikėjo šeimininkas buvo kur kas griežtesnis. Jis jaunajį Žadintuvą mušdavo kas rytą, nesvarbu, ar šis suskambėjo laiku, ar per anksti, ar per vėlai, ar netgi šiam ir visai nesuskambėjus. Nelaimingas gyveno žadintuvas, kol sutiko tokius pat nusivylusių kolegas ir iškeliao į salą, kur visi galėjo skambėti kada ir kaip tik panorėjė. Vienas iš šių žadintuvų priklausė „Lélės“ aktoriui Vilniui Kirkilioniui, kurį susirinkusieji į spektaklio „Tiktaktika“ premjerą

privalėjo pažadinti patys, kad šis pasakotų, kaip tiksliai viskas vyko.

O vyko viskas labai netiksliai. Pirma kartą teatro scenoje dirbtės jaujanas kino režisierius Mikas Žukauskas nesusidorė su užduotimi, kurią pats sau ir išsikélé. Užsibrėžęs iš trijų Macoureko pasakų surūpėti inscenizaciją, jis greičiau paraše kelis dialogus atskiroms spektaklio scenoms. Prie pagrindinės istorijos prijungęs pasakas „Apie videntiekio čiaupą, kuris dažnava operoje“ ir „Kilmis ir vafilių trupiniai“, Žukauskas sukaupė spalvingu personažų kolekciją, bet jo neišnaudojo.

Dailininko Antano Dubroso sukurta natūralaus ir neorganisko mastelių susikirtimų erdvė buvo nukrauta tikromis vazoninėmis gėlėmis, kuriomis rūpinosi Čiaupas (Imantas Jankaitis). Regis, „tikrų“ išmatavimų bute veikė žmogaus dydžio daiktai (kartais net neproporcinių tarpusavyje), o kartkartėmis pasirodydavusi „šeimininko“ ranka

praktiškai prilygo dieviškajai, – ne veltui ji minėdamas Čiaupas žegnosi. Dubros vizualiniai sprendimai iš esmės solidarizavosi su Macoureko pasakomis, – kiekvienam buities daikte buvo apgyvendintas žmogus, turėjęs jam suteikti vis kitokį charakterį. Tam buvo pritaikyti ir kostiumai, išryškinantys (charakterizuojantys) atskiras aktorių kūno dalis: galva – žadintuvas, kėdžių ranktūrius astojojus aktorių rankos ar visą kūną dengiantys kilimo siūlai, – tai galėjo tapti pasiūlymu aktoriaus fizinei raiškai scenoje...

Tačiau nei fizinė raiška, nei personažo scenoje taip ir neatsirado. Nepavykus inscenizacijai, priešais žiūrovus teliko kalandytų daiktų, kurių dialogai buvo sudėlioti greičiau iš situacijų atpasakojimui nei tikrų pokalių tarp Žadintuvo (Deivis Sarapinas), Čiaupo, Kilimo (Imantas Precas) ir Kėdžių (Indré Liutkevičiūtė, Almira Grybauskaitė). Kadangi neatsirado gyva diskusija, nuomonės, pozicijos, negalėjo atsi-

rasti ir spalvingai ar juolab kintantys charakteriai – žmonės, kuriai taip nešudętingai Macourekas savo trumpose pasakose paverčia daiktus.

Sudėtinga būtų kalbėti apie scenų jungimą: geriau pagalvojus atrodo, kad buvo viena scena, kurioje nepakito nei laikas, nei vieta. Bandyta pasakoti istorija stokojo vystymo ir tapo skirtingu Macoureko pasakų įkvėptų vaizdinii virtine, vedančia į nieko nepasakantį finalą.

Jame režisierius užbaigia pasakoja, tik apie iškeliaujančius žadintuvus, palikdamas nuošalyje Čiaupo ir Kilimo likimus. Rodydamas vaizdus, atmosferą kurdamas banaliais ir ne visuomet skoningais šviesus sprendimais, režisierius iš esmės parimšo, kad visa turi turėtų jungti ir plėtoti veiksmas. Čia tikriausiai nepadėjo ir patirtis kine, kuriamo daug kas priklauso nuo operatoriaus, o kameros objektivu gerokai aiškiau nurodo žiūrovui, ką reikia stebeti, ko reikia klausytis.

Gvybe išskyrė muzikinės spek-

taklio scenos (kompozitorius – Arturas Bumšteinas). Graudinanti Čiaupo arija pagal G.F. Händelio „Lascia ch'io pianga“, o po jos ir taikliai parinkta besiskundžiančio tarto Leporelo „Notte e giorno faticar“ iš W.A. Mozart operos „Don Žuanas“ pralinksmino ne tik suaugusiuosis, bet, lengvai aranžuotos, pritraukė ir vaikų dėmesį. Čia atsirado kitokios intonacijos, niuansai, spalvos, iš esmės padariusios Čiaupą tiesiog įdomų stebeti scenoje. Lygiai kaip ir trijulės sumažytas šeimininko žadinimo būdas lengvu regiu muzikos ritmu pagal LMP dainą „Darbo diena“ pasirodė artimas ir smagus.

Tiek dailininko, tiek kompozitoriaus darbai „Tiktaktikoje“ pasirodė stipresni už juos panaudoti turėjusio režisieriaus darbo rezultatą. Susižavėję Macoureko vaizdingais pasakojimais, kūrėjai liko užburti susikaupusiu vaizdinii gausos ir parimšo sukurti tvirtą strategiją jiems įveiksminti.

Asmeniškai atrastas muzikos grožis

Raimundo Katiliaus gimtadienio paminėjimo koncertas

Vytautė Markeliūnienė

Kovo 16-oji – smuikininko Raimundo Katiliaus (1947–2000) gimtadienis. Ir šioji diena jau nebe pirmą kartą po lemtingo 2000-ųjų pavasario praeista koncertu, skirtu Katiliaus atminimui. Tokį koncertą kovo 16 d. Taikomosios dailės muziejuje parengė smuikininkė, Raimundo Katiliaus mokinė Rasa Vosylė ir pianistas Leonidas Dorfmanas. Salė – absolūčiai pilna publikos (šioje erdvėje tai nedažna patirtis).

Nors jau 14 metų Katiliaus „gyvi“ koncertai, dėstytojavimas Muzikos ir teatro akademijoje, bendravimas, spontaniškos reakcijos į kokią nors aktualią nebéra mūsų kasdieninės tikrovės dalis, savaip ir yra. Yra – dėl Jam skirtų koncertų, Jo dvasinio palikimo (irašai, mokiniai, scenos partneriai, šeima, bičiuliai). Palikimo, kuris ir šiandien neabejotinai skatina tarsi, jog Katiliaus būta atlikėjo, menininko, kurio įvairiai briaunė muzikinė veikla ilgiems laikams tapo tikru ir savaip nesulygtamu mūsų muzikinės kultūros paludiujimu, net savotiška sickiamybė, etikos modeliu. O ir apskritai, Katiliaus asmenybė juk peržengė siauresnės profesinės bendruomenės slenkstį, tapdama kone ryškiausiu lietuvių interpretacinių kultūros simboliu. Jis buvo labai mylimas atlikėjas, Jo muzikavimo ir šiandien pasiilgsta įvairių kartų ir profesijų publika, nes tie koncertai gebėjo įtraukti ir profesionalų, ir eilinių klausytojų, gebėjo suteikti kūrybinį impulsų dailininkams, poetams, publicistams. Katiliaus dėka mes turėjome retą pavyzdį, išreikšusį menininko, žmogaus ir asmenybės vienovės matmenį. Todėl neretai ir dabar, kai susiklosto kokia nors meninių, kultūrų, o pagaliau ir Lietuvai, pasaulyiui paini ar įtempta situacija, vienas kito klausiamoje įdomu, ką šiuo atveju pasakyti Katilius? Nes juk Katilius, pasak Donato Katkaus, „turė-

Smuikininkė Rasa Vosylė

jo vertybų, o ne interesų pasaulių“. Tad ir šioje (ne)būties formoje Raimundas Katilius vis dar su mumis.

Ir turbūt visai nekeista, kad šiandienių jaunuojančių muzikų karta, negirdėjusi Katiliaus gyvo muzikavimo, nepatyrusi jo pedagogikos, augusi ir lydima juo kitų mokytojų, kitų koncertinio gyvenimo pavyzdžių, atpažista, žino, gerbia ar bent yra girdėjusi apie Raimundą Katilių. Žavisi jo asmenybės tikrumu, tiesumu, gėrisi grojimo karščiu ir visais tais žmogiškais kerais, kurių nepajęgus ištinti bégantis laikas. Ir šiai jaunajai kartai Katiliaus pavyzdys irgi neujučiomis tampa pastiprinimu, reikšmingu paakinimu, – kaip ir tiems, kurie buvo tiesioginiai Jo gyvenimo ir kūrybos skrydžio liudininkais.

Kažin ar šiandien daug rasime tokį nuoširdžiai atsidavusiu, universaliu, tokį meninę įtaigą artikuliuojančiu mūšiu muzikos atlikėjų, kurie savo koncertais būtų linke plėsti netik individualios kūrybinės biografijos apimtis (ak, jos tokios reikalingos gyvenimo aprašymams, atskaits, įvairaus tipo lentelėms...), bet ir skatinčiu, norėtu, kad rastuosi nauja muzika, prašytų jos, vėliau rūpintuojasi redagavimui, premjeromis, sklaida – kitaip tariant, pilnaverte gy-

vybe. Dar ir šiandien daugelis lietuvių kompozitorų opusų smuikui ir fortепijonui ar orkestriui buvo giliai įsigyvenę Katiliaus repertuare (kompozitorius Katiliui paraše keturis opusus), tad ir mūsų atmintyje įsitvirtinę atitinkamais muzikiniai pavidalai: tiksliomis, bet ne mechaniskomis struktūromis, nerdingai lyriška kalbėsena ir ta „katiliška“ virpančia gyvybe. Šio vakaro „Lietaus Krokuvai“ atlirkimas – kelio-

Neretai pasigendame ne tik Katiliaus sugrobtu koncertų įkarščio, ekspresijos, bet ir jo esybė paliudjančių gyvybės žodžių, taupių ir taiklių sakinių, jų intonacijos ir nesumeluoto įsitikinimo. Tą bylotų bet kuris pokalbio su juo fragmentas, kaip niekad aktualus ir šiandien:

„Menas nebūna be moralinių principų, net ir pats abstrakčiausias. Menininkas kūriniu išsako savo tiesą. Tik vadovaudamas savo tiesą menininkas gali kai ką pasiekti. Aišku, gali ir suklysti.“

„Bet ar gali pasakyti, kodėl myli?... Jeigu gali, vadinas, tu nemyli. Nežinau, kaip atsiranda vienas ar kitas įvaizdis, stengiuosi juos surūpti, nes groti vien tik svetimas gaidas (...) negali.“

„Aš įsivaizduoju, kad menininko, kaip ir piliečio, misija – nebijočių saukyti tiesos ir mene, ir gyvenime. Išlikti sažiningam. Ir pasistengti nebūti nupirktam už tris grašius.“

„Bet kuri kūrybinė profesija yra kaip tas horizontas, tas nepasiekiamas kraštas, kurio privalai kasdien siekti. Nes jei tu pasieksi, kas yra užbėržta, būsi žlugęs.“

Katiliaus gimtadienio koncerto kompoziciją smuikininkė Rasa Vosylė ir pianistas Leonidas Dorfmanas (jis – ir šio koncerto sumaņytojas) sudarė apgalvodami ją tarytum Katiliaus muzikinį žmogiškajį portretą, kuriam būdinga įvairiausiu būsenų kaita: trapumas ar degantis dramatizmas, neišpasakytas lyriko požiūtis ar džiaugsmas atradus savajį grožį ir kita. Programoje – Osvaldo Balakausko „Lietaus Krokuvai“, Ludwigo van Beethoveno „Kreutzerio sonata“, Roberto Schumannono Sonata smuikui ir fortēpijonui, op. 105. Susiklostė didžiulis, rimtas koncertas, kurį laisvai galėjai įsivaizduoti grojamą ir Katilius. Norėtusi suabejoti tik dėl ketvirtuojo kūriniu – Astoro Piazzollos „Le

Grand Tango“, – šis, kartu su „bisui“ pagrotu dar vienu A. Piazzollos Tango, tiesiog galėjo sudaryti encore višumą. Bet tai veikiau skonio dalykai, o juk dėl jų nesiginčijama.

Koncertą pradėjo Osvaldo Balakausko „Lietaus Krokuvai“ – kompozicija, sukurtu 1991-aisiais, ir tais metais Raimundo Katiliaus ir pianistės Larisos Lobkovos atlikta per ESBO konferenciją Krokuvoje. Šio kompozitoriaus kūrinių smuikui ir fortēpijonui ar orkestriui buvo giliai įsigyvenę Katiliaus repertuare (kompozitorius Katiliui paraše keturis opusus), tad ir mūsų atmintyje įsitvirtinę atitinkamais muzikiniai pavidalai: tiksliomis, bet ne mechaniskomis struktūromis, nerdingai lyriška kalbėsena ir ta „katiliška“ virpančia gyvybe. Šio vakaro „Lietaus Krokuvai“ atlirkimas – kelio-

vis kitokį dialogą. Ir tas dialogas grindžiamas kūrybinės ir techninės raiškos pusiausvyra, formos sampratos ir garsos estetikos sąveika. Sykiu R. Vosylėtė yra labai stabili atlikėja, turinti polinkį improvizuoti, nevengianti savo žodžio ištarmės, bet ir paslanki ansambliniu požiūriu. Tad, solidarizuodamas su scenos partnerio polėkiais, savo solo partiją šikart traktavo „nediktatoriškai“. Tačiau tos „diktatūros“ kai kur galėjo būti daugiau, ypač jei kalbėtume apie smuiko ir fortēpijono garso balansą – fortēpijonas retykiai pernelyg įsielėdavo, nustelbdamas lyriinius, elegiškus, trapius žaisminius ar dainingus smuiko pradus. Tai jautėsi Beethoveno „Kreutzerio sonatoje“, kuri anaipolti nėra vien „verdanti lava granitinuose rėmuose“ (Romainas Rolland’as). Tuo tarpu

Leonidas Dorfmanas ir Raimundas Katilius

NUOTRAUKA IŠ KNYGOS

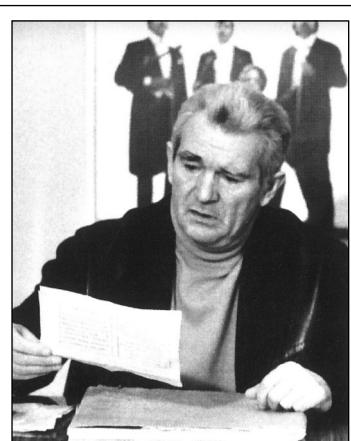
„RAIMUNDAS KATILIUS. KULMINACIJA TEISIASI“

lika faktūrinių variacijų, pagrįstų trumpomis garsų mikroschemomis, – nepitrūko artikuliacinės įvaivorių, pastabumo, sąmojo. Kaip ir kiekvienu kitą koncerto kūrinių, taip ir ši R. Vosylėtė ir L. Dorfmanas stengesi pripildyti natūralios minčių tēkmės, dinamiškos versmės, tarsi bylodami, kad visų epochų muzika pirmiausia ir yra muzika, ir būtent jai pavaldžios visos komponavimo technikos, muzikinės logikos principai.

Kas apskritai atkreipė dėmesį klausantis R. Vosylėtės ir L. Dorfmano? Neretai kalbame apie dėstytojo „mokyklą“, bandydami atpažinti jo mokinio tiesiogines sąsajas. Vis dėlto Vosylėtė – labai savarančiško mąstymo smuikininkė, mokėjusi perimti iš savo pedagogo tai, kas organiškai rezonuoja su jos natūra: artistinio karščio matmenį ir bandymą išgirsti individualų kūriniu vaizdinį. Visa tai ji daro savaip, nekopijuodama, ieškodama asmeniškai atrasto muzikos grožio – jai nėra neįdomios, „nugroto“ muzikos. To pasekmė – R. Vosylėtėi pavyksta su kiekvienu kompozitoriumi gludinti

interpretuodami romantinę R. Schumanno Sonatą smuikui ir fortēpijonui, op. 105, atlikėjai rado optimaliusiai ansamblio balansą, čia gal labiausiai sutapo ir kūrybinės intencijos. Drasi, nuoširdi vaizduotė dešė su temperamentu polėkiais, tarpusavy derėjo ir abiejų instrumentų prigimtis.

Koncerto pabaigoje pagrotas Astor Piazzollos „Le Grand Tango“ (smuikui ir fortēpijonui aranžuotas Sofijos Gubaidulino) tapo savo išskirtiniu Maestro Katiliui – it mūsų laikų simbolis, siunčiamas jau išėjusiam kitos epochos žmogui. Nedostringaujant apie šios kompozicijos vertybinius ar meninius aspektus (tai jau kita tema), norėtusi sykiu pasveikinti minimo koncerto atlikėjus, ypač smuikininkę Rasą Vosylėtę, su drąsa būti savimi, su ištikimybė sudėtingam rečitalio žanrui, su gebėjimu reikšmingai iprasinti pasirinktą muzikos repertuarą, koncerto situaciją, su nesuvaržyta būtinėbe įsijauti į tai, ką darai. Gal tai ir yra Katiliaus mokykla?

va, Davidu Oistrachu ir kt.), kuriuos gebėdavo lengvatiniemis sąlygomis pasikviesti į Lietuvą. Jo sekminga vadyba leido Lietuvos sukurti dirvą prasmingoms klasikinės muzikos renginių tradicijoms. Lietuvos atlirkėjų kertos nepamirš šviesaus Jo patveikslė.

RITA ALEKNAITĖ-BIELIAUSKIENĖ

In memoriam

Pinchosas Mendelsonas

Kovo 17 d., eidamas 96-uosius, Izraelyje mirė ilgametis Lietuvos filharmonijos direktoriaus pavaduotojas, direktorius (1973–1974 m. ir 1979–1985 m.) Pinchosas Mendelsonas.

Labai mėgės muziką, jis buvo supratinges ir tolerantiškas muzikantams, rūpinosi ūkio reikalais. Visa da pasitempęs, reprezentuojantis padorumą, gerą skoni, maneras. Visą gyvenimą buvo susijęs su filharmonija, kūrė jos prestižą, sudarė palankias sąlygas koncertuoti stambiem kolektivams, kameriniams ansambliams, kvartetams. Jodėka koncertuoti už Lietuvos ribų galėjo „Ažuoliukas“, „Liepaitės“, Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras ir kiti kolektivai, solistai. Jis bendravo su žymiausiais tuometės Sovietų Sajungos menininkais (Emiliu Gilelsu, Tatjana Nikolajev-

Ant kapo tegu parašo „misteris“

Rimo Tumino „Nusišypsok mums, Viešpatie“

Nesenai Maskvos Jevgenijaus Vachtangovo teatre įvyko naujo Rimo Tumino pastatymo premjera. Apie ją nepriklausomame dienraštyje „Nezavisiama gazeta“ praėjusi savaitę parašė teatrolė Jelena Djakova.

(...) Akmentašio Efraimo Dudo ko sūnus suimtas Vilniuje – jis šovė į generalgubernatorių. Tai nieko neįprasto, juk Rusijos imperijoje 1900-ieji ir į gubernatorius šaudo daugeli. O Šmulės Senderio – Efraimo kaimyno iš vieno Lietuvos miestelio – sūnus išvyko į Ameriką ir ten jis, baisu pasakyti, turi automobilį! Tik jo vaikų vardai keisti – Džordžas ir Eva. Namų jis beveik nerašo. O vargeta Avneris Rozentalis neturi vaikų ir jo protas nusilpo: kadaise Rozentalis turėjo bakalėjos parduotuvę, razinų ir cinamonų kvapas penktadieniais sklandę virš miestelio. Bet jo parduotuvė sudegė.

Ir štai šis trejetas važiuoja neįvaizduojamai toli – į Vilnių. Vežimą traukia sena Šmulės Senderio kumelė. Ką nori akmentašys Efraimas pasakyti savo sūnui, kuo gali jam padėti? Atsakymo nėra. Ir nesvarbu.

„Kad ir kur mes važiuotume, kad ir kur eitume, mes važiuojame ir einaime pas savo vaikus. O jie eina ir važiuoja į priešingą pusę nuo mūsų vis tolyn ir tolyn. Ir mes niekad su jaiss nesusitiksime“, – pagrindiniai

naujo Vachtangovo teatro spektaklio žodžiai. Spektaklis néra visiškai naujas: šią parabolę pagal du lietuvių, o dabar Izraelio rašytojo Grigorijaus Kanovičiaus romanus Rimas Tuminas jau statė Vilniaus mažajame teatre 10-ajame dešimtmetyje. Spektaklį rodė Rusijoje, fes-

(skirtingose sudėtyse) Sergejus Makojeckis ir Vladimiras Simonovas. Vandenvėž Šmulė Senderis – Aleksejus Guskovas ir Jevgenijus Kniazevas. Avnerį Rozentalį įkūnija neapeiciamas Viktoras Suchorukovas (ir tai vienas iš geriausių jo darbų). O ožkytę su varpeliu ant plono kak-

rastas pasaulis: vandenvežio vežimas sudarytas iš senų šeimos baldu, kurie netrukus sudegs pasaulio gaisruose – nuo pilietinio karo iki Holokausto. Čia bet kokia natūra – išeinant: susijaudinusiu miestelio gyventojų būrys su žilu rabinu ir jo sudžiūvusia be vyro dukterim Nechama, daugiaavaikis arkliauvas Josselis Čigonas, besipuikuojantis taboro eisenai, ir dešimties jo mažamečių palikuonių keliamas triukšmas, sumanus lenkų grafo valdytojas Judas Krapivnikovas – šis neprazus ir prie sovietų, prisitaikys prie kiekvienos valdžios ir „pagrindinės tautos“, išpūs krūtinę ir komisaro vežimai tie, kaip ją pučia ant grafo „Rusobalt“ scdynės.

Regis, tvirtą nugarkaulį, aiškų tikslą ir atėtį turi tik savo tikslą užburtas Palestinietas, kuris važiuoja į Vilnių (Efraimas su kompanija pavėžėja ji vežimą), kad iš iprasto lietuviškų miestelių liūdesio ir nykumas atsidurtų už jūros, Jeruzalėje. Čia viskas ir visi stovis ties išnykimo riba: finale vežimą, vis dėlto atvažiuos iki Vilnius, pasitiks „dezinfekuotojų“ būrys, vilkintis nuo maro saugančius kostiumus, primenančius viduramžių gydytojų apsiaustus, – pasitiks, kad negailestingai išpurkštą atvykelius ir nudegintų juos liepsna. Metafora aiški – aiškesnių nebūna...

Bet pirmiausia Rimas Tuminas pastatė „Nusišypsok mums, Viešpa-

tie!“ apie švelnumą ir gailestį visak, kas gyva. Nes kiekviena natūra – išeinant. Ir kiekvienas nešasi ant pečių savo skausmą.

Juokinga pusiau išprotėjusio po gaisro krautuvininko figūra ir švintini Suchorukovo šypsena, jo oriai kloniški judesiai ir padėvėto medvilninio apsiausto sparnai, kuriuose painiojasi Avneris Rozentalis, sukelia begalinį gailestį. Bet tokį pat gailestį sukelia ir vandenvežys Šmulė Senderis, turintis tik vieną svajonę – kad ant jo kapo lento būtų užrašyta „misteris“. Pusbalsiu iškvēpdamas į pakelės tamsą tą „misteri“, vandenvežys iš skurdaus mestrelio tarsi peraugą pats save (Aleksejus Guskovas vaidina šią sceną taip išraiškingai, kad žiūrovai nori ir juoktis, ir verkti). Visų čia gaila: arkliaugio su vaikų pulkeliu, žilo rabino, nevykėlio teroristo Giršo... Ant šito jausmo, ant Laténo muzikos, ant imlios, rafinuotos „masinių scenų“ plastikos ir laikosi spektaklis.

(...) Tuo pačiu metu Rimo Tumino „Eugenijus Oneginas“ sugrįžo iš labai sekmingų paryžietiškų gistrolių ir ką tik gavo Maskvos premiją „Sezono vinis“ pagrindinėje nominacijoje. Vachtangovo teatras, be abejų, Tumino laikais sugrįžo į geriausius Maskvos scenų būri.

PARENGĖ KORA ROČKIENĖ

Nuotrauka iš J. Vachtangovo teatro archyvo

tivalyje „Baltijskij dom“, – žiūrovai tas gastos prisimena palaimingai. Adomo Jacovskio dekoraciją, liūdną ir žavia Fausto Laténo muziką, nuostabu plastinių ir režisūrinį spektaklio piešinį Tuminas perkélė į Arbato sceną. Galingą kaip bibliinai teisuolai ir patriarchai akmenaši Efraimą Maskvoje vaidina

lelio, Efraimo numylėtinę, vienintelį gyvulėli ir vienintelį namiskį vaidina Julija Rutberg. Rytinis melžimas ir beviltiškas Ožkelės troškimas begti į Vilnių paskui šeimininko vežimą scenoje virsta beveik poros šokiu, primenančius Marco Chagallo Vitebsko periodo paveikslus.

(...) Čia prikeliamas amžinai pra-

Pirmieji naujojo cirklo žingsniai

Mintys po „Linksmosios Einšteino laboratorijos“

Kristina Steiblytė

Nors premjera įvyko dar vasarą, spektaklį „Linksmoji Einšteino laboratorija“ Lietuvos rusų dramos teatre pavyko pamatyti visai nesenai. Vaikams pasakojama apie fiziką, o pagrindinis veikėjas čia (akiavaidžiu!) – Albertas Einšteinas. „Linksmoji Einšteino laboratorija“ mintis galėjo pasukti įvairiomis kryptimis. Pavyzdžiu, apie pasiklivimo technologijomis ir vaizduote santykį. Apie žmonijos istorijai svarbius obuolius (pradedant tuo, kurį paragavus buvo lemta išsikraustyt iš rojaus, ir baigiant taip pat prakastu, puošiančiu ne vien kompiuteri). Apie mokslo ir religijos santykį: veikti kartu ar vienam prieš kitą. Apie teatrą vaikams apskritai. Arba apie naujajį, šiuolaikių lietuvių cirką.

Jau ne vienus metus iš eilės „Menų spaustuvėje“ rengiamas festivalis „Naujojo cirkro savaitgalis“, o seniau sau naujuoju cirku buvo galima susipažinti ir festivalyje „Life“, tačiau naujotis naujojo cirkro priemonėmis pradėjome visai nesenai ir kol kas sukūrėme labai mažai naujo-

jo cirką ar cirką ir teatrą jungiančių spektaklių. Pirmasis tokis susidūrimas įvyko 2011 m. „Menų spaustuvėje“, kur kaip programos „Atvira erdvė“ dalis buvo pristatytas kūrybinės grupės „Antigravitacija“ spektaklis „Stebuklingas medis“. Medis, vaizduojamas ant galinės uždangos iškliuotais fluorescenciniais lipdukais, keliau žonglierių įkūnijamais skirtingais metų laikais. Spektaklyje dominavo žongliravimas, akrobata, efektingi vaizdai, užgože ir taip nerisišlių istoriją. Nuo tradicinio cirkro spektaklis vis dėlto nutolo nelabai toli.

Grupės „KUT-AUT“ spektaklyje „Pakartoti seką“ (2011 m.) taip pat buvo labai svarbi technika. Tiesa, šie jauni žmonės parodė susidūrimą įvairesniems naujajam cirkui nesvetimomis išraiškos priemonėmis (be žongliravimo ir akrobatiskų spektaklyje buvo galima pamatyti, pavyzdžiu, šokio). Tačiau ir čia gebėjimas atlirkti triuką rodési svarbiausias: siužetui, dramaturgijai, veiksmą motyvuojančioms idėjomis spektaklyje vietos buvo skirta mažiau. Viena akivaizdžiausiai priežascių – patirties stoka. Neretai taip nu-

tinka ir režisuočių besiimantiems aktoriams: atlirkimas gali būti puikus, bet kuriant spektaklį dar reikia išmatyti (mažų mažiausiai turėti nuoaujatą), kaip tinkamai tą atlirkimą panaudoti. Čia, žinoma, neteigiu, kad naujojo cirkro spektakliai turi būti panašūs į tradicinių teatrų ir pritapti prie lietuviškos režisūrinio teatro tradicijos. Vis dėlto jei spektaklyje gali pasidžiaugti tik gerai atliekamais triukais, sudėliotais pagal kokį nors logiką (metų laikų imitavimą ar repeticijos stadijas), tuomet vargu ar prie žodžio „cirkas“ galima rašyti „naujasis“.

Tačiau naujausius šios srities darbus kūrė jau režisieriai, subūrė įvairių atlirkėjų komandas. Pernai vasara įvyko dvi premjeros: „Maja“ bei „Linksmoji Einšteino laboratorija“. Pirmajį spektaklį kūrė nemaža kūrybinė komanda. Spektaklyje žongliruojama, atliekama žemės ir oro akrobata, šokama, gyvai grojama ir dainuojama, pasirodo klounai. Priemonių apstu, o idėja cirku, muzika, šokiu perteiktai pasakojimą apie Majan, sužinojus apie spektaklį, pasirodė įdomi, bet ir labai ambičinga. Viskas turėjo priklausyti

nuo to, ar jaunam režisieriui Gildui Aleksai pavyks suvaldyti pasirinktas priemones. Deja, Majos istorija, kurią norėta papasakoti, pranyko po numerių, triukų ir išraiškos priemonių gausa: stebint besikeičiančias scenas, gausėjant atlirkėjų būri liko ne visai aišku, apie ką pasakojama, kaip susiję veikėjai ir ar apskritai turėti ryšį spektaklio scenos.

Labiau pavykės kitas naujojo cirko bandymas „Linksmoji Einšteino laboratorija“. Spektaklis, kaip ir minėtas „Stebuklingas medis“, skirtas šeimai, vaikams. Tai iš dalies yra lengvinimas: vaikus lengvai užburia žongliravimas, akrobata, vaikščiojimas ant kojukų, šviesos ir garsai. Tačiau spektaklio režisierė Sigita Pikturaitė cirku pasinaudojo ne tik tam, kad patrauktų vaikų dėmesį, bet ir norėdama paaškinti fizikos (taip pat – gyvenimo) dėsnius.

Spektaklyje veikia dviese: Einšteinas (Vliačslavas Mickevičius) ir laborantė Erika (Sandra Latanauskaitė). Jis užsiima cirku, ji – mimė. Galima pasidžiaugti, kad spektaklio trūkumai susiję ne su cirko elementų panaudojimu, o su dramaturgija, taisyklinga kalba bei kai kuriais pa-

Prisikėlusi raiškioji muzika

Premjerinis Baroko operos teatro vakaras Valdovų rūmuose

Rasa Murauskaitė

Kiekviena premjera Lietuvoje – džiaugsmingas ivykis, rodantis, kad mūsų kultūrinis gyvenimas nestovi vietoje, nuolat ieško naujų impulsų, raiškos formų, kuria tai, ko anksčiau dar nebūta, kas prasminga ir reikalinga. Tokio džiugaus pirmojo karto liudininkais tapo intelektualioji vilniečių publika, kovo 14-osios vakarą susibūrusi Nacionalinio muziejaus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės Valdovų rūmų Didžiojoje renesansinėje menėje ir pirmaisiais plojimais „pašventinusi“ naujojo Baroko operos teatro (meno vadovas – Viktoras Gerasimovas, muzikos vadovas – Juozas Mantas Jauniškis) debiutą. Pristatyti projektą nuspresta atliekant vieno ryškiausių baroko epochos kompozitorius Georgio Friedricho Händelio dvičių dailių oratorių „Prisikėlimas“ („La Resurrezione“) Carlo Sigismondo Copece'o libretu. Viena ankstyviausiai kompozitorius oratorių, atspindinčių baroko muzikos lengvumą, grakstumą, subtilumą ir žavesį, Lietuvoje skambėjo pirmą kartą, tad aptariamą premjerą galima pavadinti dviguba. Kaip viename savo interviu minėjo Baroko operos teatro meno vadovas ir vienas iškūrėjų V. Gerasimovas, tokis pasirinkimas įgavo ir simbolinę prasmę, nes „Prisikėlimas“ tarsi pažymi naujo teatro įkūrimą, baroko muzikos prisikėlimą Lietuvos profesionalioje kultūroje. Prasminga ir tai, kad prieš koncertą vyko teatro organizuota vieša paskaita „G. F. Händelio oratorija „Prisikėlimas“ ir Romanos muzikos mecenatų varžytuvė“, kurią vedė muzikologė Aleksandra Pister, – gilesnis baroko muzikinio konteksto pažinimas būtinės šios unikalios muzikinės estetikos suvokimui.

Baroko operos teatro atsiradimas Lietuvoje būtent šiuo laikotarpiu atrodė labai lauktas ir tikėtas – vasarą atsivérē Valdovų rūmai papildė ne tik muziejų, bet ir koncertų salių žemėlapį, tarp savo sienu priimdami turiningus senosios muzikos koncertus, profesionalioje scenoje vis dažniau šmékščioja jauni, talentingi ir iniciatyvūs atlikėjai, jau

V. ABRAUUSKU NUOTR.

spėjė pasitobulinti pas geriausius senosios muzikos specialistus užsienyje. Galu gale Lietuva turi ir unikalų sopranių V. Gerasimovą, kurio neeilinis balsas yra graži reminiscencija į išskirtinę baroko epochos vokalinę tradiciją.

Projekto siekiai gražūs ir prasmingi – teigdami, kad baroko muzika atgimsta pasaulyje koncertų salėse, Baroko operos teatro įkūrėjai ir atlikėjai tikisi Lietuvos nepalikti šio „judėjimo“ periferijoje, pritraukdamas į mūsų šalį geriausius baroko muzikos specialistus ir suteikdamas galimybę muzikos studentams į senąją muziką gilintis Lietuvoje, kas šiuo metu, deja, yra gana sudėtinga. Labai džiugu, jog šią naują muzikinę iniciatyvą sutiko globoti Jo Ekselencija Prezidentas Valdas Adamkus, patikėjęs jos svarba ir perspektyvomis.

Pirmajį Baroko operos teatro pa- sirodyti galima vertinti kaip sėkmingą prisistatytmą: matėsi, kad šia idėja užsidegė visi oratorių atliekančių muzikantai. Džiugiai nuteikė barokinis orkestras ir jam dirigavęs Baroko operos teatro muzikos vadovas Juozas Mantas Jauniškis. Vis dėlto buvo akivaizdu, kad vienos nakties iki tobulybės dar pritruko – pasitaikė skubotumo, nervingo grojimo, nesutapimų su dainininkais, galima buvo paieškoti daugiau muzikinių spalvų, išraiškingiau atlikti lyrines partijas, tačiau svarbu, kad

grota stilingai, suvoktai ir iprasminai. Apie tai, jog su šiuo orkestru dar reikėtų padirbėti, yra teigės ir klasėsino partiją puikiai atlirkę kvyties minis svečias iš Vokietijos Aleksanderis Puliagevas. Pats barokinio orkestro, kuris smarkiai skiriasi nuo tradicinio, skambesys publikai buvo neabejotinai įdomi patirtis – ne taip dažnai tenka klausytis neįprasto teorbos, barokinės gitaros (atlirkėjas Jonas Kublickas) ar violos da gambos (atlirkėjas Robertas Bliskevičius) skambesio, labai svarbaus autentiškumui pasiekti. Apskritai orkestrui ir solistams teko svarbiausias vaidmuo, nes vėlesnėje G.F. Händelio oratoriųje taip megstami chorai „Prisikėlimė“ dainuoja vos du kartus – pirmos ir antros dalį pabagose. Jie buvo atliki puikiai – su tuo sėkmingai susidorojo vokalinis ansamblis „Balsai“ (meno vadovas ir dirigentas Egidijus Kaveckas).

Oratorių „Prisikėlimas“ – dėkin-gas kūrinys prisistatyti Baroko operos teatro dainininkams, nes muzikinė kūrinio medžiaga solistams suteikia galimybes įvairiapusiskai atskleisti, nors ir ne visiems atlirkėjams šis debiutas buvo toks sėkmingas, kokio tikėtasi. Jaudulį atskleidė kiek padrikos ir ne iki galo preciziškai atlirkos koloratūros, netikslūs ištojimai, nesutapimai su orkestru, net kelios intonaciškai netikslios frazės. Subtileniu muzikiniu niuansu nepaprastai sakra-

lioje G. F. Händelio muzikoje taip pat dar buvo galima paieškoti – kai kurios arijos skambėjo vienodokai. Vis dėlto daugiau būta kuo pasidžiaugti nei nusivilti.

Visuomet smagu išgirsti kone vienintelio Lietuvoje soprano (aukštą vyriško balsą) V. Gerasimovo atliekamus kūrinius, nes kiekviename koncerte matomas akivaizdus atlirkėjų tobulėjimas. Oratoriųje dainininkas atlirk Angelo partiją, ją interpretuojant netrūko subtilumo, nepaprastai gražiai atlirk piano vietų, stilingo lengvumo ir tikslumo. V. Gerasimovo Angelas įdomiai kontrastavo su boso Tado Girininko dainuotu Liuciferiu. Nors boso, nesenai apdovanoto „Operos švurtiu“, sekurų vaidmenų sąraše vyrauja klasikinės ir romantinės operos vaidmenys (išskyru Likomedą G.F. Händelio operoje „Deidamia“), jis nepaprastai išraiškingai ir įtaigiai atlirk savo partiją barokiniam „Prisikėlimė“.

Vis dėlto labiausiai sužavėjo nuostabus šv. Marijos Kleopetės partijos atlirkimas – šis vaidmuo patiketas mecosopraniui Norai Petročenko. Atlirkėja, kurios repertuaro didžiąją dalį sudaro baroko ir šiuolaikinės muzikos kūriniai, žavėjo puikia balso valdymo technika, subtilia, suvokta, apgalvota muzikine interpretacija. Tai puikiai tiko muzikaliai ir nepaprastai santūriai šv. Marijos Kleopetės partijai. Ypač sukaupтай

ir jautria nuskambėjo N. Petročenko atlirkta arija „Pianete, si, pianete“ („Raudokite, raudokite, raudokite“). Galima tik pasakyti, kad patirtis, sukaupta atliekant baroko muzikos kūrinius, buvo akivaizdi kaskart N. Petročenko pasirodžius scenoje. Tuo tarpu šv. Marija Magdalietė dainavusi sopranas Viktorija Miškūnaitė tos patirties šiek tiek stokojo. Solistės balsui trūko lengvumo, baroko muzikai būtino subtilumo – neretai aukštesnės testūros natos būdavo atliekamos pernelyg garsiai, neatitikdamos bendros muzikinio plėtojimo logikos. Lyrišėse ariose pritrūko spalvų, natūralaus muzikinės minties vedimo. Vis dėlto žavingai buvo interpretuota pasakutinė šv. Marijos Magdalietės arija „Se impassibile. Immortale“ („Taip, kaip tu prisikėlei“).

Keistoka pasirodė Kauno valstybinio muzikinio teatro solisto Min-daugo Zimkaus atliekama šv. Jono partija. Lyg ir skambėjusi tvarkin-gai, išskyrus „intonacijų nesusipratimą“ arijoje „Caro figlio, amato!“ („Brangiausias sūnau!“), matyt, kiek sugluminus ir partnerę V. Miškūnaitę (jai po šv. Jono arijos nepavyko sėkmingai pradėti savo recitativo), šv. Jono partija šiek tiek stokojo charakterio, kurį sėkmingai kūrė kitai oratorių atlirkėjai.

Nepaisant nedidelių trūkumų, bendras Baroko operos teatro debiuto išpūdis teikia vilties, kad Lietuvoje sulauksiame vis daugiau aukštostos kokybės baroko muzikos koncertų. Tokiu atveju nepaprastai svarbu ugdyti ir publiką, galinčią suvokti unikalią baroko epochos estetiką, gebančią žavėtis jos muzikiniaisiai šedevrais. Galbūt ilgainiui, kai mūsų šalyje senoji muzika įleis gilesnes šaknis, kai atsivers platesnės senosios muzikos studijų Lietuvoje galimybės, ateis eilė ir platesnės viduramžių ar Renesanso muzikos praktikoms, kurios koncertinį gyvenimą galėtų praturtinti dar netikėtis muzikinėmis patirtimis. O kol kas lieka pasidžiaugti nauju muzikiniu reiškiniu profesionaliosios muzikos pasaulyje ir laukti kito žavingo Baroko operos teatro pasiromy.

Anonsai

Simfoninis koncertas nukelia į Ispaniją

Ši šeštadienį, kovo 22 d., 19 val. Nacionalinėje filharmonijoje Vilniuje bus karšta ir šventiška – Emanueilio Chabrier, Vaidos Striaupaitės-Beinarienės ir Maurice'o Ravelio kompozicijos žada muzikinę kelionę po Ispaniją, o Richardo Strausso giminimo 150-ųjų metinių proga skirtame „muzikiniame atviruke“ antroje koncerto dalyje skambės R. Strausso Koncertas obojui bei nuotaikingu valsų siuita iš operos „Rožių kavalierius“.

Su Lietuvos nacionaliniu simfo-

niniu orkestru (meno vadovas ir vyr. dirigentas Juozas Domarkas) Filharmonijos scenoje pasirodys klau-sytojams puikiai pažįstami Lietuvos menininkai – vienas žymiausių dainies obojininkų Robertas Beinaris ir dirigentas, Lietuvos nacionalinės premijos laureatas Modestas Pitrečas.

Muzikinę kelionę į saulėtus pie-tus pradės prancūzų romantiko Emanuelio Chabrier Rapsodija orkestrui „Ispanija“. Tai bene garsiausias šio kompozitoriaus kūrinys, parašytas 1883 m. po įsimintinos pusmečio kelionės į Ispaniją. Laiškuose iš įvairių šio krašto vietovių Chabrier su geraširdišku humoru apraše savo išpūdžius, daug dėme-

sio skirdamas ir išpanų liaudies dainoms ar šokiams, taip pat užsiminė, kad grįžęs į Paryžių nedelsdamas ims kurti naują simfoninę partitūrą – „ypatingą fantaziją“. 1883 m. spalį įvykusi rapsodijos premjera ši prancūzų autorui plačiai išgarsino, galima sakyti, per vieną vakarą. Anot išpanų kompozitoriaus Manuelio de Fallos, nė vienas jo tautietis nesugebėjo taip įtaigiai pertekti chotos – išpaniškojo šokio – garsovaizdžio, o Gustavas Mahleris šią rapsodiją pavadinėjo „moderniosios muzikos pradažia“.

Netrukus išpanų tematikos įkvėpti kitį prancūzų autorai iргi sukūrė pjesių orkestrui šia tema – tai Claude'o Debussy „Iberija“ ir Maurice'o Ra-

velio „Ispaniška rapsodija“. Pastarąjį ir išgirsime tolesnėje LNSO muzikinėje kelionėje po Ispaniją. Beje, „Ispaniškos rapsodijos“ partitūra stebina ne tik išpanų dvasios atskleidimui, bet ir tipišku prancūzišku žavesiu, detalių tobulumu, tembrų įvairove. Šiuo požiūriu itin įdomus tampa išpaniškoje LNSO koncerto dalyje skambėsiantis dar vienais kūrinys – lietuvių jaunosis kartos kompozitorės Vaidos Striaupaitės-Beinarienės sukurtą Fantazią Enrique's Granadoso tema obojui ir orkestrui. Kaip išpaniški motyvai suskamba lietuviatės kūryboje? Te-spredžia patys klausytojai.

Antroje koncerto dalyje prisiminsime Richardą Strausą – kompo-

zitoriu, talentingą dirigentą, eruditą bei subtilaus kritinio proto asmenybę, padariusią didelį poveikį savo epochos muzikos menui ir atlirkimo kultūrai. Jis puikiai žinojo paties sudėtingiausio „instrumento“ – simfoninio orkestro galimybes, jo muzikinė kalba nepaprastai reljefiška, turtinčia. Šiam koncertui pasirinktus kūriniai – Koncertą obojui ir mažam orkestrui D-dur bei Valsų siučią iš operos „Rožių kavalierius“ sieja išraiškos priemonių ir formos skaidrumas, mocantiškas paprastumas, tarsi atliepiantys pavasario nuotaikas ir tinkantys giamtadienio muzikiniams atvirukui.

LNF INF.

Lėto laiko koriai

ATKELTA IŠ 1 PSL.

architektas Gedas Čiuželis) – dar viena knyginė prieiga, praplėsianti Repšio kūrybos supratimą. Tačiau per parodos atidarymą kuratorė pasiūlė paméginti prisiminti, kada pasutinį kartą matėme Repšio parodą. Senokai. Seni ir nauji dailininko gerbėjai nelepinami galimybę apžiūrėti originalus. Matyt, vis dar dėl to paties poreikio – nusišalinti, iš kasdienybės išplėsti asmeninio laiko, laisvės.

Ši paroda ir katalogas atsirado dailėtyrininkės Giedrės Jankevičiūtės pastangomis ir pirmiausia buvo pristatyti 2013 m. rugpjūčio 10 d. Italijoje, Bolonijos Meno ir istorijos bibliotekoje (*La Biblioteca d'Arte e di Storia di San Giorgio in Poggiale*). Vilniuje paroda papildyta skulptūriu akcentu „Piemenukas“, kadaise tuošius „Versmės“ knygyną. Kuklus skulptūros pavadinimas labai skiriasi nuo to, ką matome: graikiškai nuogą, auksu žerinti berniuką, kurio viena ranka su knyga, perverta strėlę, o kitoje – svailiui atributas su vynuočėmis.

Parodoje ir kataloge įterptos trumpos kūrinių atsradimo istorijos. Leidinyje Repšio įvaizdžio

spalvingumą taip pat paryškina žymų fotografių – Algimanto Aleksandravičiaus, Arūno Baltėno ir Romualdo Rakausko – daryti dailininko portretai. Ižangoje knygos sudarytoja ir parodos kuratorė, glaustai pristačiusi kūrinių autoriių, sutelkia dėmesį į vaizdo ir teksto santykį jo kūryboje. Tekste Jankevičiūtė atskleidžia, kad Repšiu visuomet rūpejo tekstas ir jo kuriamiai vaizdai labai glaudžiai siejasi su skaitymu, rašymu ir dreifavimu tarp teksto ir vaizdo, išnaudojant jų virsmus iš vieno į kitą ir atvirkščiai.

Tačiau parodoje regime ne visai, apie ką kalbama katalogo ižanjoje, kuri čia yra kaip gilesniams supratimui parankus kontekstas. Galerijos salėse rodomas užbaigtų ir neturinčių pabaigos ciklų dalys, kurias galima vadinti dienoraštinio tipo kūriniais. Kyla klausimas, ar rašymą nejskaitoma rašyse ant plokštelių, atspaustus atvirkščiai, vis dar galime vadinti tekstu. Ar nejskaitomas tekstas vis dar yra tekstu? Salygiškai – taip. Tačiau čia galime kalbėti apie visai kitokį vaizdo ir teksto santykį nei, pavyzdžiu,

iliustruotoje knygoje, kur skaitytoju–žiūrovui pricinami abu. Galbūt neperskaitomas tekstas tampa kuo nors jau visai kitu. Atėmus galimybę kalbėti, tekstas tampa kodu, nusišalinusia reikšme, regima, bet beveik neįmenama. Galbūt taip net įžengiamą į plotmę, esančią už sąmonės. Ar teisinga tą erdvę sieti su pasamone? Jei taip, tuomet mums pravers sapno logika. Žiūrint kūrinius man labiausiai norisi galvoti apie dieinoraščio dilemas, laiko ir laisvės saugojimą, jų tarpusavio ryšius.

Visos dienoraščių tiriančios teorijos tikina, kad šie rašymai turi užprogramuotą viltį būti atrasti, suvokti. Tai lyg buvimas sau liudininku, ir liudijimas turi būti išgirstas. Tai svarbu. Tai turėtų būti svarbu. Net jei autoriių apsėdės jausmas, kad tai negali būti svarbu ar neturėtų būti atskleista. Dienoraščis taip pat yra ir laisvės erdvė. Juk tai daroma savo valia, be užsakymo, dar geriau, jei šiaip sau, niekam. Apgavimas savęs išku kartais gyvybiškai būtinas, kad tai turėtų galimybę tapti autentišku liudijimu, vien jau dėl laisvės. O laisvė – kertinė Repšio kūrybinės, o ir visos asmenybės dalis. Pavydžiui, vieną dieną jis gali tave atpažinti, pamatyti, o kitą dieną, kai nenori kalbėti – ne. Ir šis gebėjimas visiškai nesusijęs su kokia nors nauja, atvirkščiai. Tiesiog panašu, kad jam reikia daug erdvės, o žmonės tam truputį trukdo. Visokios parodos ir pristatymai etc. – tik atima laiką. Dailininkas atkakliai saugo savo teritorinį vientisumą.

Rašant dienoraščia nerciklia rūpinantis skaitytoju, net atvirkščiai – tas būtu išibrovėlis, nuo kurio reikia saugotis, o skaitant, apžiūrint tokius tekstus ir vaizdus kyla iššifravimo rūpescių. Kuo tekstas labiau užduotas, tuo reikia didesnio noro jį perskaityti. Todėl pats sudėtingiausias – tik išrinktiesiems. Ne masėms.

Ekspozicijos fragmentas

J. LAPIENIO NUOTR.

Sutikite, skamba patraukliai.

Kalbant apie Repšį, tai tik dalis tėses. Šarvuocčio tipo elgsena, kai matai formą, struktūrą, bet negali prasibrauti iki pažedžiamumo, kūryboje ir gyvenime yra viena. Be to, kad dienoraščio tipo estampuose grumiasi dvi priešingos krypties jėgos – saugojimosi ir atsivérimo, kad vaizdžiai įvaizdinama jausena sovietmečio režimo aplinkybėmis, dailininkas su tuo tekstu-netekstu elgiasi konceptualiai. O būtent – raides versdamas į vaizdus rodo kalbos struktūras ir funkcijas. Ir bibliinis „pradžioje buvo žodis“ čia pui-kiai galioja. Repšys iš eilucių stato architektūrą, sukuria personažą ir jo aplinką, sutelkia debesį virš Šv. Mykolo bažnyčios šventoriaus. Argi ne tai daro rašytojai ir politikai? Jo brėžiamos linijos artėja prie raičių (sutartinės reikšmės) giminimo ir čia pat grižta į formų pasaulį, kurį „skaitome“ kūnų, kur galime pažinti skubėjimą, jaudulį, atsipalaiddavimą, atidumą ir laiką. Rašymas – tai regimasis laikas.

Žinoma, Repšys tiesiog moka tinkamai išnaudoti prievertinį, nuobodų laiką, pavyzdžiui, privalomus susirinkimus Dailininkų sajungoje. Tačiau jau sukurta jo grafika tampa

savotišku laiko rezervuaru. Nes sudaryta iš įvairių regimų laikų lydinių. Todėl su Repšio kūryba taip norisi pabūti. Ypač dabar, kai laikas nebesveikai pagreitėjęs. Jo visų žanru darbuose pilna lėto laiko. Istorinio ir asmeninio. Rašymas čia ne tik liudija asmenybės individualumą, kuria vaizdą, byloja apie kalbą, bet ir aprépia laiką. Minčių, rašymo laiką. Buvimo prie lapo ar raižinio tarpnį ar tarpsnius, neretai sugulančius į vieną erdvę. Giliai domėdamaistorija, Repšys nutiesia laiko gijas tollyn į praeitį ir apčiupinčią, taip išsaugodamas savo dabartį, kitą sekundę jau virstančią nauja praeitimi. Atidumas ir kruopštumas sulėtina laiką. Žiūrovas-skaitytojas patenka į užutékį, laiko koncentratą, kur bent trumpam atslūgsta šviliplančio laiko keliamą panika. Ir nebe taip svarbu perskaityti, ką Repšys sau prikeverzojo. Jo apversta veidrodiniu būdu rašyse pavirsta „niūniavimui“, kai girdi balsą, ritmą, ir tai nutiekia labai raminamai.

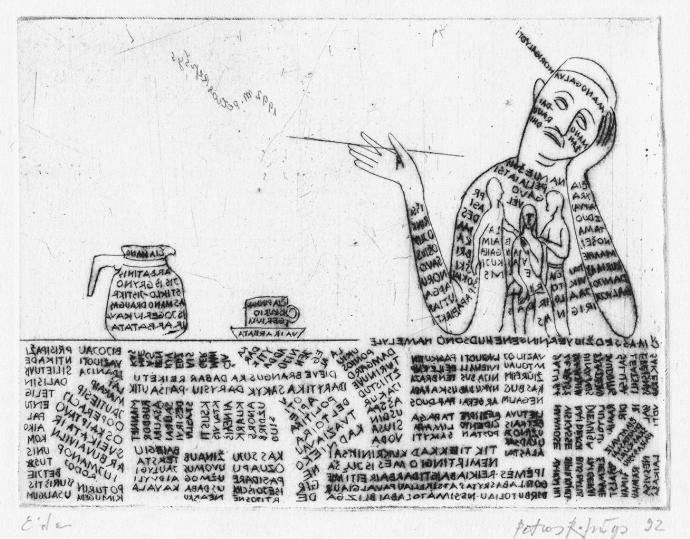
Paroda veikia iki kovo 29 d.

Vilniaus grafikos meno centras

(Latako g. 3, Vilnius)

Dirba antradieniais–penktadieniais 11–18 val., šeštadieniais 11–15 val.

Petras Repšys, „Rūkorius. Pasikalbėjimas su savimi Danijoje“. 1992 m.

Nežaisk su kito gelmėmis!

Vilmanto Marcinkevičiaus „Neapibrėžtos erdvės gyventojai“ Juozo Miltinio dramos teatre, Panevėžyje

Salomėja Jastrumskytė

Vilmanto Marcinkevičiaus parodos Lietuvoje visada pažadina senus stebėjimo ir vertinimo įpracius. Tarptautinį pripažinimą pelnës autorius tarsi tampa nebeperregimės, o jo kūrybos analizė tarsi nebebūtina. Tačiau galima padaryti ir kitaip. Panevėžyje, Juozo Miltinio dramos teatro erdvėse, veikiančios „A“ galerijos iniciatyva vykstančios vienaip ar kitaip kanonizuotos vertės menininkų parodos jau tapo dėmesį atkreipiāčiu reiškiniu. Idomu tai, kad parodos pristatyme čia inscenuojamas savitas dialogas su autoriumi – tuo Kitu, kuris dažniausiai publikai lieka nepažinus, pasislėpęs. Albino Vološkevičiaus, „A“ galeri-

jos savininko, šios parodos kuratoriaus, noras išprovokuoti bet kurį menininką atvirumui apie kūrybą neaplenkė ir Marcinkevičiaus. Pagaliau ir pats menininkas, regis, atėjo su intencija atsiversti – naujas ciklas, pristatytas didelėje retrospektyvinėje kolekcijoje, vadinas „Asmeninės istorijos“. Čia „Kito“ ir savęs kaip Kitu gelmės ir paviršiai yra aptariami įvairiai kalbėjimo būdais.

„Pasaulis yra faktų suma“, – lyg negana to, šios tezės autorius austras Ludwigas Wittgensteinas įsakmiai priduria: „Nežaisk su kito gelmėmis!“ Šiomis tezėmis galima perskrosti ir Vilmanto Marcinkevičiaus kūrybą. Tačiau iki tol dar derėtų suvokti, kaip pats tapytojas ištengia parodyti kažką Kitą: atver-

ti ji neperžengdamas jo teritorijos ar, priešingai, ižlūždamas į kitybės victovę visa savo vitališkos tapybos galia? Juk bet koks gestas už vieno kuno ribų jau yra žaismė kitam. Marcinkevičiaus drobėse slautėjanti gesto ir spalvos orgija nieko nesako apie tapybos pakraščius ir ribas, bet atveria autorius (vėliau ir žiūrovą) susitikimo su Kitu santykį – tik stačiakampė drobė tėra antropologinė konstanta, reiškianti paveikslą, tuo tarpu jo mastelis, spalvinė trauka, empatija ir t. t. jau yra kitokybės stotas. Tapytojas nuolat sugestuoja drobės paveršiaus peržengimą į gyvasties pusę, negana to, dar ritmiškai, kone šamaniskai kartodamas savas koloritų formules, užversdamas mėsingais potėpiais takus į tikrovės iliuziją. Tai ne

iliuzija, o kažkas Kitas – kažkas šalia ar priešais, turintis kūną ir nematomą dalį, savo įvykių partitūrą ir savos erdvės žemėlapį, sąmonę, valią ir ne-pamainomą atsiskaitinumą („Poetas ir sulūžusi burtų lazdelė“).

Nenuspėjamai tikrovė yra žaidimo priežastis, žaidimo, nepaisančio hierarchijos. Šioje tapyboje nebėra kanoninių siužetų, bet yra likę gestas, spalva ir egzistencinės schemos – įvykių / faktų kekės iš jausmų, judesių, daiktų, virsmų ir liekanų („Nakties žaidimai“). Vilmanto Marcinkevičiaus tapyboje jau atlikta tai, kas šiuolaikinei tapybai lyg ir privaloma – tarkim, transgresija (t.y. drastiškas sutartinių ir iþprastinių žmogiškosios tikrovės ribų peržengimas), taip pat atvirumas – nepatogioms, ne-

įprastoms temoms, interpretacijoms, sąveikoms („Raudonosios moters gaudymas“). Taigi viskas, kas būtina, yra padaryta, ir lyg tikslingai iškastose duobėse ši savita tapybinė intencija prisipildo liulančios ryškiaspalvių reiškinijų masės.

Figūrinį ir koloritinį šios tapybos žiūlumą keblu priskirti atsinaujinancių reprezentacijos sąvokai, kai ji vėl pasirodo naujausiuose tapybos pavidialuose, tikrovės pasirodymo vaikolėse, kur aukštinamas fotorealismas ir „fotoatsitiktinumas“. Pagaliau ir tapybos ateities viltis siejama ne su igūdžio verte, o su tikrovės ir kūrinio santykiu. Pastarajį tapytojas jau yra atskleidęs tikrai įvairiai.

Jubiliejinės skolos

Vinco Kisarausko (1934–1988) ankstyvosios tapybos ir grafikos paroda VDA parodų salėje „Titanikas“

Rita Mikučionytė

Šiemet Vincas Kisarauskas būtų sulaukęs aštuoniasdešimties. Ta proga jau surengtas ne vienas renginys. Nacionalinėje dailės galerijoje organizuota Mildos Žvirblytės viėja paskaita pagal dailėtyrininkės mokslinių tyrimą „Lietuvos modernizmo savitumas Vidurio Europos meno kontekste. Vinco Kisarausko atvejis (1934–1988)“, o Vilniaus dailės akademijos galerijose viena po kitos atsidarė net kelios skirtingas dailininko kūrybos sritis pristatančios parodos (vasario 17 – kovo 1 d. galerijoje „Akademija“ veikė V. Kisarausko tapybos paroda „Prieblan-

Turbūt dar ilgai kankinsimės atiduodami „garbės skolas“ solidaus amžiaus sulaukusiems menininkams, desperatiškai stebédami, kaip sensata dabar kuriantys ir vis dar reikia mai neįvertinti „jaunieji“...

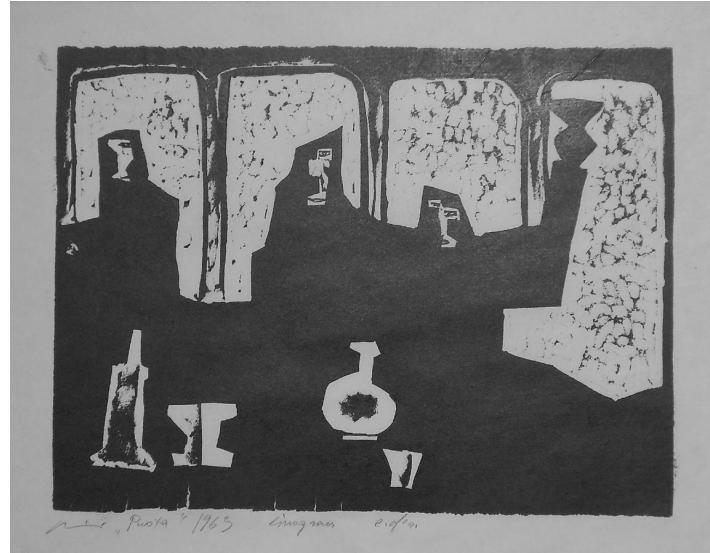
Gal šią besitęsiančią pelnytos pagarbos naštą iš dalies kompensuo- tū papildytas mūsų modernizmo meno rinkinys? Mielai eiciau žiūrėti visos, o ne po gabalėli rodomas Vin- co Kisarausko kūrybos, jei ne jo var- do muziejuje (skamba utopiškai, ar ne?), tai kurioje nors platū modernizmo kontekstą pristatančioje dailės galerijoje (prisiminkime kad ir Modernaus meno centro iniciaty- vas). Be to, pastovią „tylių“ mo-

sarauską iš ciklo „Menininkų portretai“ (2000, rež. Vytautas Dama- ševičius, Juozas Matonis) sulaukė nemenko dailininko amžininkų bei kolegų ir jaunuų žiūrovų dėmesio.

Parodą „Néra menui taisyklių“ sau išvardinau kaip patirčių kryž- kelę. Pirmiausia sudomino kuratorius dailėtyrininko Viktoro Liutkaus intencijos pristatyti ankstyvą Vinco Kisarausko kūrybą per „spro- gimo galios“ prismę. Ekspozicija apima paskutinius dailininko studijų metus ir siekia 1966 m. Respublikinė jaunuų dailininkų parodą. Eksponuojamuose paveiksluose, atspauduose, piešiniuose, mišriose technikos darbuose iš VDA muzie- jaus ir šeimos rinkinių matyti nuo pat jaunystės Vincą Kisarauską domi- niusių egzistencinių temų branduo- lys, išjaučiant dramatišką „sulaužytų, sukapotų, randuotų, deformuotų“ veikėjų būvę. Netikėti pasirodė dar užsilikę „minkštose“, ekspresyviai ta- pynenos pėdsakai, dekoratyvumo nestokojančios ritmikos dariniai. Vis dėlto pagalvoju, kuris iš mūsų baigdamas studijas buvo tokis bran- dus ir nuoseklus...

Plačiašakiai kūrybos užmojai liu- dija apie dailininko energingumą, darbštumą, nenuilstantį siek Kurti, o tolygiai apvaldyta literatūrinė ir plastinė kūrinių kalba pabrėžia Vin- co Kisarausko meninės raiškos uni- versalumą. Matyt, dėl to, sekant anotacijos citatomis ir stengiantis „išsiskaityti“ į šią parodą, kilo noras griebtis dvięjų modernizmo chres- tomatijomis tapusių leidinių.

Pirmiausia dar kartą persiskai- ciu Vinco Kisarausko mintis kny- goje „72 lietuvių dailininkai – apie dailę“ (sud. Alfonsas Andriuškevi- cius, Vilnius, VDA leidykla, 1998), kur 1988 m. jis taip vaizdžiai apraše savo kūrybos kelią. Potraukis lite- ratūrai Baisogalos gimnazijoje, keramikos studijos Telšių taikomosios

Vincas Kisarauscas, „Puota“. 1963 m.

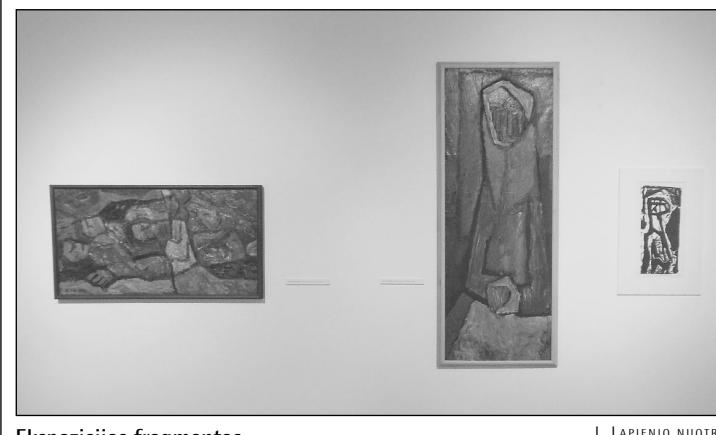
dailės mokykloje, tekstilės, vėliau tapybos studijos, susižavėjimas grafi- ka tuometiniame Dailės institute, išsimintina išvyka į tarptautinį jauni- mo festivalį Maskvoje, atskleidus dailės įvaivroves galimybes. Įvardin- damas pagrindinius savo kūrybos principus, Vincas Kisarauscas pa- brėžia kūrinio temos ir kompozicijos svarbą, gamtos grožio ir kūrinio estetikos atskirtį. Tai išryškėja ir jo ankstyvųjų darbų ekspozicijoje „Néra menui taisyklių“.

Antroji knyga, kurią atsiversti pa- skatinė paroda – tai „Tylasis Modernizmas Lietuvoje: 1962–1982“ (sud. Elona Lubytė, Vilnius, Tyto al- ba, 1997). Dar kartą išsitinka, kad kai kurie leidiniai, kaip ir dailės kū- riniai, nesensta, priešingai – bégant metams vis kitaip perskaitomi ir tampa iš naujo aktualūs. Peržiūrint 1962 m. pirmojoje personalinėje Vinco Kisarausko parodoje tuometiniame LTSR rašytojų sąjungos klube rodytu darbų sąrašą ir skai- tant jo rašytas, bet niekur nepubli- kuotas recenzijas ar ižangą knygai- monografijai, iškyla ištisa kultūrinio izoliavimo epocha, kurios atstum-

tiesiems iki šiol bandome atlyginti moralines nuoskaudas.

Šiandien žiūrėdama į Vinco Ki- sarausko nutapytas, išraižytas ir me- dyje išdegintas, tarsi sovietmečio smūgius atlaikiusias „galvas“ jau- čiuosi dviprasmiskai. Mano atmintis sąmoningai blokuoja, atmeta paei- ties negatyvus, kuriuos širdimi juntu ekspozicijoje matydama šiuos kūri- nius: „Sušaudymas“ (1960 m.), „CM- IB“ (1963 m.), „Galva ant piedesta- lo“ (1965 m.), „Mask“ (1966 m.), raižinius iš ciklo „Lietuva“ (1962 m.). Todėl nesąmoningai vis kabinuosi už „laimingos“ vaikystės vizijos ir skaidrių optimistinės bangos, kuri už- plūsta žvelgiant į piešinį akvarele „Rojus“ (1960 m.). Galbūt todėl, kad primena vaiko kambario Žir- mūnuose užuolaidų raštą ir paskutinę reprodukciją retro dvasia išleis- tame Vinco Kisarausko parodos „Néra menui taisyklių“ katalogely- je (maketo autorė – Rima Blažytė).

Paroda veikia iki kovo 22 d.
VDA parodų salės „Titanikas“
(Maironio g. 3, Vilnius)
Dirba antradieniais–šeštadieniais 12–18 val.

Ekspozicijos fragmentas

J. LAPIENIO NUOTR.

dos valandos“, kovo 1–31 d. galerijoje „Argentum“ veikia autoriaus mi- niatiūrų paroda „Kitokios „kamėjos“, o eksposicijų salėje „Titanikas“ galia- ma pamatyti ankstyvuosius V. Ki- sarausko tapybos ir grafikos kūrinius parodoje „Néra menui taisyklių“).

Dažniausiai įvairūs jubiliejiniai renginiai siiek tiek trikdo. Pasijunti tarsi aplinkybių pričiuptas prašalai- tis, pamiršęs iškalbinga data ir pri- stigės žodžių tinkamai išreikšti pa- garbą. Antra vertus, jautiesi amžinai skolinges sovietmečio praeicių, ne- pripažinusiai vakarietiškai kultūrai artimų modernistinių ieškojimų.

dernistų kūrybos ekspoziciją galė- čiau žiūrėti sau palankiausių metu, kai vidinės nuostatos ir pajautos la- biausiai atlieptų poreikį grįžti atgal į prieiti ar norą giliinti į modernis- tinius eksperimentus.

Šiek i XX a. 6–7-ajį dešimtmetylį arba užmirštą vaikystę nukeliau- ne sava valia, todėl jaudinuosi, kad mano reakcija į Vinco Kisarausko ankstyvą tapybą ir grafiką yra labai fragmentiška, net paviršutiniška, nors eksposiciją apžiūrėjau kelis kartus. Kita vertus, galiu paliudyti, kad ši paroda ir jos kontekste rodomas dokumentinis filmas apie Vincą Ki-

rovės padas („Nukriteš angelas“). Tai it tariamai ramus Bertoldo Brechto epinis teatras, o drama ar tragedija sužaidžama kažkur tarp pasakojimo, išpūdžio ir koloritinio iššūcio („Ber- niukas ir degantis pieno bidonas“).

Lengvi, kone graikiškosios ata- raksijos – visiško nurimimo ir ne- veiklumo – ištiki tokie inertiskai filosofiniai, išivaizduojami kūnai Vilmanto Marcinkevičiaus drobėse kaskart sustatomis naujomis realioms nesibaigiančio lošimo partijoms. Nutapytieji kūnai, numanomi, anoni- miški, beveik beformiai, nejaut- rūs, skelbiantys veiksmą ar jausmą, bet juose neskstantys, – nuosta- bios, tiesiog idealios šių dienų pa- viršutiniškumo, lengvabūdžumo, nesusisaiystumo, svetimumo, „grynojo santykio“ visuomenės, kurią pa- skelbė Anthony Giddensas, repre- zentacijos. Jei taip norite, tebus jos neokspresionistinės, bet nebūtinai.

Paroda veikia iki kovo 27 d.

Juozo Miltinio dramos teatras
(Laisvės a. 5, Panevėžys)

Vilmantas Marcinkevičius, „Švilpesys“. 2010 m.

A. REPŠIO NUOTR.

ATKELTA IŠ 6 PSL.

Vilmanto Marcinkevičiaus pa- veiksluose žmonių ir kitų būtybių kūnai veikia kaip tikrovės, mūsų kasdienės ar tiesiog neapibrėžtös erdvės substancijos, savo ritualizuoti veiksmais užpildančios amžinibės vynmaišius. Nūdien tikslų žmo- giškos tikrovės reprezentacijų alkį Marcinkevičius paveiksluose apdariai perverčia į žaismės viesulą, kai išvirkščios Kito gelmės tarsi iškabi- néjamos kaspinais ir konfeti puo- štose regimybės aikštėse. Tik taip jos tampa artimos ir aktualios.

Tapytojo paveikslai juda, pulsuo- ja, spalva ēda spalvą, kurdama daugiauciencės erdvės kaleidoskopą. Fi- gūrinis kontūras vis dar artimas modernistinei kūnų ar daikto ribos kartografinėi ir Vilmanto drobėse reikalingas tam, kad susemtų ir lo- kalizuotų iš paveikslų vidaus atskiromis salomis kylančią savaime švy- tinčią spalvą. Taip kartais paveikslas tampa vitražo ir impresionistinio ta- pinio chimera. Arba tapyba dar kar-

Mylima Larso von Tiero moteris

„Kino pavasaris“ pradeda rodyti „Nimfomanę“

Netrukus Lietuvoje bus pradėtas rodyti naujausias Larso von Tiero kūrinių – dviejų dalių filmas „Nimfomanė“. Pirmieji jų pamatys „Kino pavasario“ žiūrovai. „Nimfomanė“ – filmas apie moters sielos demonus. „Demonai“ – raktinis žodis, kai prabylama apie Larso von Tiero filmus. Taip pat ir apie jo gyvenimą. Šis neurotikas, hipochondrikas, nepaprastai jautrus ir ypatingu, juodu humoru jausmu pasižymintis menininkas žinomas ne tik autoriu kino gerbėjams. Pasaulyje jis išgarsėjo po 1996 m. filmo „Prieš bangas“. Kiekvienas naujas von Tiero filmas sutinkamas kontroversiškai, jis erzina, žadina nerimą, kiekvienas yra žaidimas su žiūrovu. Režisierius kaip joks kitas sugeba manipuliuoti žiūrovų jausmais. Viename interviuje jis yra sakęs: „Filmas turi būti kaip akmenukas bate.“ Kitame pridūrė: „Visi judame link pragaro, bet svarbu ši kelią nueiti su šypsena.“ Von Trieras įkūrė kino studiją „Zentropa“. Čia kuriami ne tik jo ar bendraminčių, kuriuos subūrė „Dogmos '95“ manifestas, bet ir kitų ambicingų Europos režisierių filmų. Von Tiero filmografijoje – 35 kūriniai, tarp jų – naujausi „Antikristas“, „Melancholia“, „Nimfomanė“, kurių pagrindinėmis herojėmis tapo moterys. Von Trieras puikiai supranta moters psichiką. Apie tai „Elle“ žurnalistės kalbėjosi su režisieriu žmona Bente Trier. Straipsnį pateikiame sutrumpintą.

Prieš susipažindama su Larsu von Trieru, Bente buvo mokytoja mokykloje, kurią lankė režisieriaus duktė Agnes. Taip jie ir susipažino. Dėl Bente's von Treras paliko žmoną ir du mažus vaikus. Bente išsi-skryje su vyrų. Jų bendri vaikai – dyvynkai Ludvigas ir Benjaminas. Dabar Bente' 48-eri, 19 metų ji yra Larso von Tiero žmona.

Von Tiero santuoka émė griūti, kai jo žmona laukėsi antrios dukters. Meilė Bente' i augo pamažu, bet po pusės metų nuo pažinties pradžios

Bente Trier ir Lars von Tiero

von Trieras staiga jos paklausė, ar teko už jo, ir davė 48 valandas apsispręsti. Bente prisimena: „Tą dieną nežinojau, kaip pasielgti. Kai dabar apie tai mąstau, šiek tiek gėdijuosi savo sprendimo, nes įskaudinau daug žmonių. Kartu žinojau – jei atsisakysiu, gailėsiuos visą likusį gyvenimą. Galiausiai turėjau nustumti sveiką protą į šalį, užsimerkti ir šokti nuo uolos.“

Juos siejo jausmų chemija ir panaušus humoru jausmas, tačiau pasipiršimas mokyklos valgykloje buvo kaip griaustinis iš giedro dangaus: „Tai buvo beprotybė. Mūsų ryšys truko gal tris mėnesius. Nieko vienas apie kitą nežinojome. Paprasčiausiai nuspindėme, kad grįžtame namo ir savo su tuo oktinio prašome skyrybą. Pasakiau, kad noriu turėti vaikų. Larsas jau turėjo šešerių metuką Agnes ir mažytę Selmą, bet neišsigando.“ I klausimą, ar Bente nebijoj, kad kada nors jis gali pasielgti su ja taip, kaip su savo žmona, Bente atsako: „Taip, bijojau. Kita vertus, man buvo lengva, nes buvau labai išmylėjusi. Larsas nepaprastai globėjiškas. Jis rūpinasi manimi, mūsų vaikais ir mano šeima. Galite netikėti, bet jis – kiekvienos uošvės svanė.“

Kai paaškėjo, kad jie pora, Bente buvo atleista iš mokyklos, kurioje ji dirbo. Mokyklos vadovybė nuspindė, kad vaikams taip bus geriausia. Nuo tada Bente jau nie-

kad nebedirbo mokytoja, ji tapo Larso von Tiero žmona. Jos rūpestis – vaikai, būti šalia vyrų kiekvieñą minutę, kai to prieikis, kad jis galėtu kurti.

Pirmasis bendras jų butas buvo „Zentropas“ montažinė, kurioje režisierius užbaiginėjo „Prieš bangas“. Dabar jie gyvena Liungbiu, keli šimtai metų nuo tos vietas, kur Larsas von Trieras užaugo. Bente vaikystę praleido mažame miestelyje Norvegijoje. Jos mama buvo namų šeimininkė, tėvas – jūreivis. Ji sako: „Man atrodo, kad kartoju savo mamos likimą. Tai truputį primeina serialą „Reklamos vilkai“. Būti režisieriaus ir jūreivio žmona – iš esmės tas pat. Jis turi savo gyvenimą, aš turiu savo ir esu savarankiška, ir dar turime bendrą gyvenimą kartu su keturiais nuostabiais vaikais. Kai Larsas filmavo „Nimfomanę“, namuose jo nebuvò 100 dienų. Draugė tada manęs paklausė, kaip su tuo susidoruo, o aš atsakiau, kad jaučiuosi taip, lyg jis būtų išplaukęs į jūrą. Kai jis grįžta namo, jau turi naują filmą.“

Bente organizuoja vizitą pas gydytojā ir apsipirkinėjā, jis rūsyje rašo scenarijus. Didžioji šeimos gyvenimo dalis susitelkusi namuose, nes čia von Trieras jaučiasi geriausiai: „Jis primena sraigę savo kiate. Kai atvažiuoja mano mama ir keliami dienoms apsistoją pas mus, Larsas nenori pakilti į viršų ir tampa ner-

mus. Tai mane nervina, nes norėčiau, kad jis pabūtu su mumis. Bet kai ateina mano draugės ir mieliau su jomis likčiau viena, jis visalaik sukinėjasi aplink ir ką nors netoliiese veikia.“

Bente sako: „Larsas ne visą laiką yra menininkas. Bent jau man taip neatrodė. Jei kas nors šeimoje suserra, Larsas už jį meldžiasi. Jis žino, ką reiškia blogai jaustis, todėl moka užjausti. Kai kas nors atsiduria iš tiesų blogoje situacijoje, Larsas pasinaudoja savo pavarde. Bet tik tada. Turėjau labai artimą draugę, kuri sirgo vėžiu. Jis žavėjosi dainininku Thomasu Helmigu. Mes jo nepažinojome, bet Larsui pavyko jį pasiskirsti į namus, kad padainuotų per draugės gimtadienį.“

Bente sako, kad Larsas yra iš tokų tėvų, kurie nuo mažens kalbasi

su vaikais taip, lyg jiems būtų trisdešimt penkeri. Jis stengiasi juos išmokyti visko, ką pats sugeba: „Kartais vaikai nesuprasdavo. Bet kai paaugo, jie ivertino viską, ką jis padarė. Larsas visada rūpinosi savo vaikų saugumu. Stebėjo, ar durys gerai uždarytos, ar vaikai gerai prisiseigę automobiliuje. Saugumas – jo manija. Kai jam reikia apsistoti viešbutyje, visada pasiima alpinisto įrangą, kurios prieikis, jei staiga kils gaisras ir bus užblokuotos durys. Kai jo dukte Agnes įsikėlė į savo butą, Larsas nupirkė jai alpinisto įrangą, kad būtų saugu. Mane tai jaudina.“

Visus 2008 metus režisierius pragulėjo lovoje, žiurėdamas į sieną. Jis visada bijojo mirties, bet patikėjės, kad baimė jau praejo, nurodžio dar giliau.

Jis kasdien geria antidepresantus, kad apskritai galėtų funkcionuoti. Bente sako: „Larsas kovoja su savo psichika. Pati esu iš šeimos, kuri nuolat kuo nors susirūpinusi, bet dažniausiai vaikais. Larsas nerimaudja dėl savęs. Dėl savo sveikatos. Jis bijo, kad susirgs vėčiai. Jam diagnozuoti obsesinius kompulsinius sutrikimius ir hipochondriją. Sukausta gerklė, o jis jau mano, kad mirtinai serga, jei skauda galvą, tai

greičiausiai smegenų auglys.“

Kodel von Trieras taip bijo mirties? Matyt, itakos turi jo jautri psichika, bet taip pat ir vienas vaikystės įvykis, kai jis paklausė mamos, ar gali numirti miegodamas. Ši atsakė: „Tai retai atsitinka, bet tokia galimybė egzistuoja.“ Bente prisimena: „Kai susipažinome, jis man viską apie save papasakojo. Būtent todėl, kad jis toks atviras, jaučiuosi su juo saugiai ir žinau, kad neleidžiu gyvenimo tuščiai. Atvirumas padeda būti kartu. Bet jo liga, žinoma, ne. Kai jis sirgo depresija, sakydavo, kad jei manęs nebūtų šalia, norętų numirti. Tai lyg ir komplimentas, man jis svarbus, nes skamba kaip milėlis prisipažinimas. Esame labai artimi. Larso moteriškas pradas labai stiprus, kai jis įžengia į namus, iškart žinau, kaip jis jaučiasi.“

Larsas von Trieras laikomas Ingmaro Bergmano lygio menininku. Jis nėra kuklus, bet tikrai išmainytų savo talentą į gyvenimą be baimės. Bente Trier įsitikinusi, kad jo talentą maitina būtent jautrumas, kylantis iš proto, kuriame kasdien gimsta siaubo scenarijus: „Gyvenimas su tokiu ligoniu gali būti pragaras. Tačiau jei kas turi menininko geną, privalo juo pasinaudoti. Larsas didžiuojasi tuo, kad nepripažįsta kompromisus arba kad nesileidžia suvaržomas politinio koretiškumo. Jis beprotiškai talentinges menininkas, bet gyvenime – idiotas. Visi turime jam truputį padėti.“

Kai Larsas kuria filmus, jo protas yra užimtas kažkuo kitu, o ne mirties baime. Kai tik atsiranda laisva akimirka, ta baimė vėl imai ji validyti. Todėl Bente nuolat jam sugalvoja kokį nors užsiemimą, net kai visa šeima atostogauja. Ar jis netrukus nebekurs filmu? Bente Trier įsitikinusi, kad to tikrai nebus: „Visiškai ne. Tai tik Nicolas Windingas Refnas mano, kad Larsas turi baigti su kinu. Tačiau jei atsiranda kokia nors nuomonė Larso tema, jis visada padarys atvirkšciai. Šiuo niekada neabejokite.“

PARENGĖ KORA ROČKIENĖ

Anonsai

Vertos dėmesio „Kino pavasario“ trumpametražių filmų programos

Trumpametražiai filmai jau trečius metus iš eilės užimti svarią vietą festivalio „Kino pavasaris“ programoje.

Šiemet žiūrovams bus pasiūlyta 85 trumpo (iki 30 min.) ir 11 vidutinio (iki 58 min.) metražo filmų. Įvyks net trys specialūs naktiniai trumpų filmų seansai: kovo 21 d. kino teatre „Pasaka“ bus visų užsienietiškų konkursinių filmų persiūra „Trampo konkurso naktis“, kovo 29 d. „Forum Cinemas Vingis“ didžiojoje salėje rengiamame garsiausių nekonkursinių trumpametražių filmų naktis, balandžio 4 d. „Pasakos“ žiūrovai galės pamatyti

visus 22 lietuviškus trumpametražių festivalio filmus.

Trečią kartą vykstantis „Trumpas konkursas“ artimas didžiajai konkursinei programai „Nauja Europa – nauji vardai“, nes konkurse varžosi tik režisieriai iš Rytų ir Vidurio Europos bei Balkanų regiono šalių.

Nekonkursinėje trumpametražių filmų programoje bus parodytai beveik visi svarbiausi metų nugalėtojai. Tarp jų – šių metų Klermon-Ferano festivalio Didžiųjų prizų geriausiam prancūzų filmui pelniusi „Jakų sviesto lempa“, pasakojanti apie Tibeto vienuolių fotosesijas, 2014 m. Sandango kino festivalio nugalėtoja, Kanados drama „Šukuosena“ apie netikėtą tévo ir dukrelės susitikimą.

Programoje „Aplink pasaulį su medaliais“ – keturi išskirtiniai fil-

mai, svarbių kino festivalių pripažinti geriausiais trumpametražių festivalio filmus.

Didžioji prizų geriausiam filmui

programa „Karštai“, pristatanti šešis erotika dveliančius filmus, tarp kurių Kanų ir Sandango filmų festivaliuose rodytas „Malonumas“ – apie bendradarbių intrigas pornografijos versle. Pasak filmo režisierės Ninjos Thyberg, ją domino tai, kas slepiasi už stereotipinio pornografinio filmo kadro.

Prancūzų režisierė Lucile Hadižihaliloviči „Kino pavasarij“ sugrįžta po devynerių metų (2005 m. susidomėjimo sulaukė jos „Nekaltybė“) trumpametražių filmu „Nektaras“. Tai užburiantis pasakojimas apie uždarame parke gyvenančias mo-

teris, renkančias vertingą nektara.

Reikėtų išskirti ypatingą „Kino pavasario“ europinę drąsauš ir provokuojančio filmo „Čia esu a... Ten esu tu“ premjerą. Jo režisierė ir aktorė Dikla Jika Elkaslassy atvyks į Vilnių ir bus „Trampo konkursu“ žuri narė.

Tikras trumpo metražo filmų programos perlas – Tsai Ming-liango („Meistrus“) programoje taip pat bus rodomi jo „Benamai“ sunys“, „Keliionė į Vakarus“ filmas „Vaištantis ant vandens“ (jis pateko į šešių Azijos režisierų filmų rinkinį „Laiškai iš Pietų“). Jis suteikia unikalį galimybę grįžti į režisieriaus vaikystės namus Malaizijoje ir priiminti praeitį kartu su nuolatiniu Tsai Ming-liango filmų aktoriumi Lee Kang-shengu.

„Laiškai iš Pietų“

„Kino pavasaris“ ir ne tik

Naujo „Kino“ skaitymo malonumai

Tradiciškai pirmas žurnalo „Kinas“ numeris pasirodo prieš „Kino pavasari“, tad dar neapsprendė festivalio žiūrovai, manau, iðėmiai perskaitys Santos Lingevičiūtės rekomendacijas, ką pažiūrėti per atei- nancias dvi savaites. „Kino pavasaris“ vis ilgeja, bet, matyt, žiūrovams iš to taip pat bus naudos, nes galės pamatyti daugiau.

Rūtos Birštonaitės straipsnis „Kinas kaip atmosferinis reiškinys“ skirtas didžiajam rusų režisierui Aleksejui Germanui, kurio filmų retrospekyvą taip pat pristato „Kino pavasaris“. Germano kinas – unikalus reiškinys ne tik rusų, bet ir pa- sauliniam kine. Rūta Birštonaitė siūlo originalią šio reiškinio interpre- tacią, akcentuodama ypatingą Ger- mano filmų atmosferą, aptardama personažus: „Germano filmų prota- gonistas pažymėtas gnuždancios pa- tirties: karo, tragiškos epochų sandū- ros, galų gale – nelaimingos meilės. (...) Tačiau toji ribinė patirtis atima net galimybę ir gebėjimą aplie ją sam- protauti, o tylėjimas ilgainiui tampa etine ir egzistencine pozicija.“

Kitas unikalas „reiškinys“, kurį šiemet taip pat pristato „Kino pavasaris“, – lenkų aktorė Agata Ku- lesza. Tiksliau, festivalis parodys Pa- weł Pawlikowskio filmą „Ida“,

kuriame aktorė sukūrė Stalino lai- kų prokurorės, pramintos „kruviną- ja Vanda“, vaidmenį. Filmas per pastarajį pusmetį apkeliavo daug svarbių festivalių ir surinko daug prižiū, jis rodomas JAV ir Prancūzi- jos kino teatruse ir, tikiusi, Lie- tuvoje taip pat sulaikus gerbėjų. Tad jiems tikrai bus įdomu susipažinti su Izolda Keidošiūtės plunksnos aktorių portretu.

„Kino pavasaris“ dažnai pristato kaimynų filmus. Šikart bus proga pamatyti naują estų režisieriaus Veiko Ounpuu filmą „Laisvamanis“, kuris vienintelis šiemet Berlyno ki- no festivalyje atstovavavo vaidybiniam Baltijos šalių kinui. Berlyne su re- žisieriumi susitiko ir pasikalbėjo Jo- ré Janavičiūtė.

Ispūdžiu iš jau įvykusių festivalių bus ir „Kine“. Linas Vildžiūnas ra- šo apie Roterdamo kino festivalį. Atkreipęs dėmesį, kad „kinas be- veik nebeneša žinios apie pasauly“, kritikas tėsia: „Jis hermetiškas, in- fantilus, lengvai prieinamas grafo- manijai. Sena aksiomą, kad kinas yra atspindėta tikrovė, skamba vos ne sarkastiškai, nes jis atspindi siau- rą akiratį ir banalių vidutinybę. Ta- čiau tai tikslus dabarties atspindys. Ko nors kito šiometiniame Roter- damo kino festivalyje pirmiausia

ieškojau dokumentiniame kine. Beje, keliis straipsnyje aprašytus fil- mus rodo ir „Kino pavasaris“.

Gediminas Kukta pirmakart nu- vyko į Klermono-Ferano trumpo metražo filmų festivalį, kuris taip pat rodo begales filmų. Jam pavy- ko pamatyti net penkis vertus dė- mesio. Važinėjantys po festivalius patvirtins, kad šiaiš laikais tau jau yra daug. Ko gero, panašiai galėtų pasakyti ir Živilė Pipinytė, kurios išpūdžiai iš šiųmetinio Berlyno ki- no festivalio vadiniasi „Niekieno že- mės pasakojimai“. Jai didžiausią išpūdį paliko Guillome'o Niclou filmas „Michelio Houellebecqo pa- grobimas“. Iš tikrujų filmas – ne apie garsaus rašytojo pagrobimą,

kuris rodomas šiame *mocumentary*, ir ne apie menininką. Tai greičiau įvairių mitų, kuriais aplimpa menininkai, demistifikacija.

Tačiau kinas be mitų negalėtu eg- zistuoti, ir juos įkūnija įvairūs super- didvyriai. Tam skirta iš šio žurnalo „Temos“ rubrika. Apie tai, kaip bė- gant laikui keičiasi Robotas polici- ninkas, Terminatorius, Žmogus iš plieno, Betmenas ar Supermenas, rašo Ramūnas Pronkus.

„Oskarų“ sezonas pagyvina mū- sų kino teatrų repertuarą. „Kino teatro“ rubrikoje Narius Kairys re- cenzuoja šių metų „Oskarų“ nugala- toją – Steve'o McQueeno filmą „12 vergovės metų“ ir pralaimėtoją – Martino Scorsese „Volstryto vilką“, „Kino“ puslapiuose debiutuojanti Monika Gimbutaitė – Weso Ander- sono filmą „Viešbutis „Grand Budape- st“, Elena Jasiūnaitė – George'o Clooney „Brangenybių medžioti- jus“, Aukšė Kancerevičiūtė – Ste- pheno Frearso „Filomeną“.

Repertuarą pagyvina (tik kartais jau labai savaip) ir nauji lietuviški filmai. „Kino“ recenzentai kai ku- riems buvo labai nepakantūs, ypač R. Pronkus, kuris Emilio Vélyvio „Redirected / Už Lietuvą!“ apibū- dina taip: (...) pats filmas yra tur- gaus ir saulėgražų spaudymo kul-

tūros apologetas, kuris mėgaujasi primestu paveldu ir visomis jo fizio- nomijomis, taip stabdydamas bet kokį kultūrinį progresą (...). J. Janavičiūtė, recenzuojanti „Valenti- na už 2durių“ (rež. Evaldas Kubilius) ir „Kaip pavogti milijoną“ (rež. Donatas Ulydas), ir apie „Santa“ (rež. Marius Ivaškevičius) rašantis G. Kukta buvo atlaidesni naujajam lietuvių kinui, o Mykolo Vildžiūno debiutinį „Nesamajį laiką“ aptaru- si Ieva Toleikytė neslepia, kad fil- mas ją sujaudino.

Gausėja ne tik lietuviškų filmų, bet ir knygų apie kiną lietuvių kal- ba. L. Vildžiūnas recenzuoja naują „Trumpos kino istorijos“ tomą, Lukas Brašiškis – vieno kino teorijos pradininku Bélos Baláczso tekštų rinkinį „Regimas žmogus, arba Ki- no kultūra“. Pastarąjį recenziją pa- pildo vokiečių kinotyrininko Han- so-Joachimo Schlegelio straipsnis „Ko nenorėjo prisiminti Leni Rie- fenstahl“, primenantis apie Baláz- sciarystą.

Žinoma, naujame žurnale bus ir tradicinės „Namų kino“ rekomen- dacijos, ir Ž. Pipinytės feljetonas. Ši- kart jis apie Krymą. Tą, kuri iš kino pavogė Vladimiras Putinas.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

Sūnaus vardas

Krësle prie televizoriaus

Policijos inspektorius Morsas slé- pė savo vardą. Praėjusį šeštadienį buvo proga jis sužinoti. „Jaunasis Morsas“, kurį pradėjo rodyti „Lie- tuvos ryto“ televizija, iš tikrujų vadinas „Endeavour“ – toks ir yra Morso vardas. Tėvas jį pavadino vieno iš Jameso Cooko ekspedicijos laivų garbei. Suprantama, kad su tokiu vardu gyventi sunku ir geriau jo niekam nesakyti.

Senajį serialą, kuriame vaidino Johnas Thaw, žinoma, pralenkti bus sunku, bet naujojo pradžia nenuvy- lė. Nenuvylė ir Shaunas Evansas, jis net kartais primena Thaw. Be abe- jo, Evansas kuria savo Morsą iš jau atpažįstamų gestų – surauktų ant- akių, būdingos lūpų grimasos, ran- kų kišenėse – ir tai leidžia jį priimti kaip seną pažiūstamą. Juo labiau kad ir peizažas aplink nelabai pasikei- tė, personažai – taip pat. Oksfordas, viršininkas biurokratas, samojingas patologas, ižvalgus mokytojas – ins- pektorius Tjusdėjus. Panaši ilgainiui taps ir Morsas. Tačiau proporcijos tarp seno ir naujo serialų išsaugotos. Gal tik užklūpia tai, kad 7-asis dešim- metis pertekitas pernelyg lygiuojan- tis i estetizuotus naujus retro seria- lus, kai už stilizacijos nebematyt laiko esmės. O juk tai buvo garsių- jų „itūželių“ laikai. Bet čia tik pra- džia, pagyvensim – pamatym.

Tiemis, kurie nostalgiskai prisi-

mena kitą televizijos filmą – 1987 m. Vladimiro Bortko, „Šuns širdis“, jis pri- mins TV1 (24 d. 21 val.). Michailo Bul- gagovo satyra apie sovietų valdžiosu- kurtus „naujus žmones“, regis, visai nepaseno. Profesorius Preobražen- kio savim patenkintu sovietiniu pilie- ciu Šarikovu paverstą benamį šunį primena ne vienas šių dienų rusų politikas ar televizijos laidų vedē- jas. Juolab kad ir pastarųjų savai- čių rusų propaganda atrodo atėjusi iš anų laiku arba sukurta tą pačią Šarikovų rankomis. Bijau, kad rusų televizijos jau negreit parodys šį fil- mą. Kita vertus, pats režisierius, regis, jis pamiršo, nes išstojo į Komuni- stų partiją ir entuziastingai palaiko Vladimiro Putino užsienio politiką bei Krymo prijungimą.

Ši savaitė žada ir daugiau prisi- minimų. Šyvakar (21 d. 22.45) TV1 primins Curtiso Hansono „Los An- dželas slaptai“ (1997). Sukurtas pagal Jameso Ellroy’aus romaną ir pa- remtas tikrai įvykiai filmas nukelia i 6-ojo dešimtmecio Los Andželą, kur siautėja organizuoti nusikaltė- liai. Juos gaudo Kevinas Spacey, Russello Crowe ir Guy Pearce’o su- vaidinti policininkai. Šis filmas pa- žadino susidomėjimą *film noir* stiliumi, juolab kad ir lemtingoji filmo moteris (Kim Basinger) yra prosti- tutė, apsimetanti Holivudo aktore iš panašiu filmu.

Basinger „Los Andželas slaptai“ atneše „Oskarą“ už antro plano vaidmenį. Tačiau, ko gero, jis iki šiol gailisi, kad atsisakė kito vaidmens – rašytojos Ketrin Paulo Verhoeveno filme „Esmiinis instinktas“ (TV3, ši- vakar, 21 val. 23.50). Intelektualė žudikė lesbietę sutikusi suvaidinti Sharon Stone po šio filmo tapo ge- riausiai apmokama Holivudo žvaigž- de ir nauju sekso simboliu. Žinoma, savo laiku „Esmiinis instinktas“ pa- paktino moralės sargus, bet itariu, kad ir anie, ir šiuolaikiniai lietuvių cerberiai turi vieną bendrą bruožą – jiems katastrofiškai stinga humoro jausmo. Verhoeveno filmas iš tikrujų yra žaidimas su žiūrovu, provo- kacija, ir režisierius meistriškai ma- nipiuliuoja pirmiausia veidmainių jausmais. Panašiai kaip Larsas von Trieras, kurio „Nimfomanė“ sukė- lė siaubo priepluoļai kai kuriems lie- tuvių skaistybės puoselėtojams.

BTV (27 d. 21.30) primins kažko- dėl dažniausiai pamirštamą Ridley Scotto filmą – avantiūrinę komedi- ją „Apgavikai“ (2003). Du jo perso- nažai – Rojus (Nicolas Cage) ir Frenkas (Sam Rockwell) – sėkmėnai verčiasi smulkiomis apgavystėmis. Sudėtingas tik Rojaus asmeni- nis gyvenimas – jis jaučiasi vienišas ir yra pamisės dėl švaros. Pradėjės lankytis pas psychoanalitiką, Rojus netikėtai sužino, kad turi dukterį

Andželą (Alison Lohman). Supratusi, kuo užsiima tėvas, mergina prašo pamokyti amato gudrybių. Netrukus paaiškėja, kad jis – labai talentinga apgavikė. Tačiau visas filmas remiasi vienokia ar kitokia apa- gaule, o žiūrovas juk visada mėgsta apsigauti.

Amerikiečių nepriklausomų ki- no gerbėjus, be abejo, sudomins Drake’o Doremuso filmas „Kaip pam- išę“ (TV3, 22 d. 00.45). 2011 m. jis tapo Sandanso festivalio laureatu – buvo apdovanotas Didžiuoju žiuri prizu už geriausią vaidybinių filmų ir prizu aktorei Felicity Jones. Ji vaidina britę Aną, kuri iš Londono atvyksta į Los Andželą pagal studentų mainų programą. Čia mer- gina įsimylį amerikietį Džeikobą (Anton Yelchin). Bet jis pažeidė vi- zos terminus ir jaunuolai išsiskiria. „Kaip pamisę“ – subtillus filmas apie pirmąjį meilę. Didžioji jo dia- logų dalis – aktorių improvizacija. Manau, jis ypač svarbus tiems, kurie ją dar tik išgyvena. Arba tiems,

„Niujorko šešelyje“

kurie ją vis dar prisimena.

Iš naujų filmų nepraziopsokite ir 2012 m. Dereko Cianfrance'o „Ni- ujorko šešelyje“ (TV3, 23 d. 22.30). Filmą galima vadinti ir kriminaliniu trilleriu, ir šeimos saga, ir drama. Pa- grindinis jo herojus Lukas (Ryan Gosling) uždirba pragyvenimui motociklu atlikdamas kaskadininko triukus. Po vieno pasiromydo jis su- tinka buvusią merginą (Eva Mendes) ir sužino, kad ši augina jo sū- nū. Lukas nori, kad sūnui nieko nestigti, išsidarbia mechaniko dirbtuvėje, bet pinigų neužtenka. Tada Lukas nusprendžia apiplėsti banką.

Nepasakosiui siužeto, nes filmas ilgas (140 min.) ir įvykių bus tikrai daug. Bet iš tikrujų tai pasakojimas apie kaltę, apie tėvus, kurių vaikai moka už jų nuodėmes, apie tai, kad paveldime ne tik veido bruožus ar vardus, bet ir likimą.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

Parodos	Kazio Varnelio namai-muziejus Didžioji g. 26 K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija Lankymas antradienį-šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44	„Skalvijos“ kino centras Goštauto g. 2/15 iki 27 d. – Audrius Zavadskio fotografijų paroda „Filmavimo aikštėlė“	„7md“ rekomenduoja
VILNIUS	Nacionalinė dailės galerija Konstitucijos pr. 22 XX a. Lietuvos dailės ekspozicija	Galerija „Šofar“ Mėsiniu g. 3A/5 Istorinė-dokumentinė ekspozicija „Pasivaikščiojimas Vokiečių gatve XIX amžiuje: kur ir ką pirkо Vilniaus miestiečiai“	Dailė
Vilniaus paveikslų galerija Didžioji g. 4 Chodkevičių rūmų klasicistinių interjerų Lietuvos dailė XVI–XIX a.	Bažnytinio paveldo muziejus Šv. Mykolo g. 9 Bažnytinio paveldo muziejus ekspozicija Senosios liturginės tekstilei paroda „Šiltas ir auksas“ iki 29 d. – paroda „Didžiulis mūras, vos per uoleklius žemę įgilintas, štiek metų stebuklingai stovi“: Trakų parapinė bažnyčia XV amžiuje“	KAUNAS	Lietuvių ir estų metalo menininko Adolfu Šaulio darbai meistriški ir ironiški, o parodos labai retos, todėl verta apsilankyt i „Meno nišoje“, jo parodoje „Grand Free“, kuri veikia iki balandžio 12 d.
Radvilių rūmai Vilniaus g. 24 Europos dailė XVI–XIX a.	Galerija „Kairė-dešinė“ Latako g. 3 iki 29 d. – Petro Repšio ofortų ir piešinių paroda „Atvaizduotos istorijos“	Kauno paveikslų galerija K. Donelaičio g. 16 Paroda „Jonui Vaičiui – 110“	Teatras
Dubingių ir Biržų kunigaikščių Radvilos Rytų Azijos, Naujosios Gvinėjos ir Australijos aborigenų menas	Meno projektų erdvė „Malonioji 6“ Malonioji g. 6 Paroda „Aktas“ (tapyba, grafika, piešinys, skulptūra)	Paroda „Leonardas Vaitys. Architektūra: kūrybos faktai“ iki 23 d. – Rolando Karaliaus paroda „Būsenai“ iš ciklo „Lužio kartos vardai“	Kovo 21 (18.30 val.), 22 (12 ir 17 val.), 23 (12 val.) d. Lietuvos nacionaliniame dramos teatre – spektaklis „Cosmos+“ apie visatos stebuklus, skirtas jaunimui nuo 9 metų amžiaus. Danų režisierė, kūrybinės organizacijos „Hotel Pro Forma“ iškūrėja Kirsten Dehlholm kartu su gausiai įvairių sričių specialistų komanda išmoningai derins mokslius faktus, planetų ir galaktikų nuotraukas, vaikų įžvalgas, piešinius, šviesos efektus ir gyvai atliekančią elektroninę muziką.
Taikomosios dailės muziejus Arsenalo g. 3A Paroda „Nuo karo iki taikos“ (XX a. penktos dešimtmečio mada iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos)	Galerija „Vartai“ Vilniaus g. 39 nuo 25 d. – „Artscape“: Slovėnija. Vadimas Fishkinas, Julijonas Urbonas	A. Žmuidzinavičiaus kūriniai ir rinkinių muziejus V. Putvinskio g. 64 Mildos Gailiūtės paroda „Sugržinėjimai“	Muzika
Vytauto Kasiulio dailės muziejus A. Goštauto g. 1 Vytauto Kasiulio kūriniai kolekcija Paroda „Arbit Blato Paryžius ir Venecija“	Galerija „Aidas“ Trakų g. 13 iki 22 d. – Galius Kličiaus tapybos paroda „Iš S... gyvenimo“	Keramikos muziejus Rotušės a. 15 Paroda „Pavasaris 2014“	Kovo 22 d., šeštadienį, 19 val. Filharmonijos Didžiojoje salėje klausytojai kviečiami paviešeti šiloje ir saulėtoje Ispanijoje, kurios peizažai sodriais muzikos garsais skleidžiasi Emanuelio Chabrier, Vaidos Striaupaitės-Beinarienės ir Maurice'o Ravelio kompozicijose. Koncerto programe minima ir reikšminga sukaktis – Richardo Strausso gimimo 150-osios metinės. Ta proga skamba Strausso Koncertas obojui bei nuotaikingu valsui siuita iš operos „Rožių kavalierius“. Su Lietuvos nacionaliniu simfoniniu orkestru muzikuojama klausytojams puikiai pažįstami Lietuvos menininkai – vienas žymiausių dabarties obojininkų Robertas Beinaris ir dirigentas Modestas Pitrenas.
Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenala	„Prospekto“ fotografijos galerija Gedimino pr. 43 Marijos Šileikaitės-Čičirkienės paroda „...iš spalvotų dienų“	Adelės ir Pauliaus Galaunių namai Vydūno al. 2 Paroda „Hitiso salynas lietuvių akimis“	Kinas
Arsenalo g. 1 Senosios Lietuvos istorija XIII–XIX a. Lietuvių liaudies menas Kryždirbystė Paroda „Tradicinius audimas: spalva ir ornamentas“ iki 23 d. – paroda „Žemaičių krikšto ženklai“, skirta Žemaičių krikšto 600 metų sukakčiai	Pamėnkalnio galerija Pamėnkalnio g. 1/13 Jolantos Kvašytės autorinė keramikos paroda „Kinija. Azijos tigrė“	Kauno fotografijos galerija Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2 Paroda „Arno Fischer. Fotografija“	Nepraleiskite „Kino pavasario“, kuris suteikia galimybę pamatyti filmus, retai pasitaikančius kino teatrų repertuarė. Rekomenduojamų filmų sąrašą galite rasti „7md“ Nr. 10.
VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS GALERIJOS	Šv. Jono gatvės galerija Šv. Jono g. 11 Juozas Adomonio keramikos darbų paroda „Dariniai/Deriniai“	VDU menų galerija „101“ Laisvės al. 53 nuo 25 d. – Adomo Danusevičiaus parodos „Kamufliažinių vyriškumas“	Spektakliai
Parodų salės „Titanikas“ Maironio g. 3 iki 22 d. – Vinco Kisarausko ankstyvosios tapybos ir grafikos paroda „Nėra menui taisikliui“ Aistės Kirvelytės paroda „Davaite liubit drugą“	Galerija „Arka“ Aušros Vartų g. 7 Algimanto Stanislovo Kliaugos tapybos paroda „Širdies švieso...“ Paroda „Platus kampus. Laiko limitas“	Galerija „Meno forma“ Savanorių pr. 166 Paroda „Kartos (Nesi)kartoja“	VILNIUS
Galerija „Akademija“ Pilies g. 44/2 iki 22 d. – paroda „VDA paminklotvarkos katedrai – 15“ (studijų istorija, restauruoti darbai, vizijos)	Galerija „Vitražo manufaktūra“ Stiklių g. 6 Miglės Grigutytės ir Pauliaus Šliaupos videoinstalacija „Cycle“	„Post“ galerija Laisvės al. 51 a Agnės Jonukės paroda „Mano namai maži, ir jeigu kas iš jų išėjo vieną kartą, negali sugržti. Aukojimo giesmė“	Nacionalinis operos ir baleto teatras
Tekstilės galerija „Artifex“ Gaono g. 1 Džinios Jasiniūnės paroda „Aukso vidurys“	Galerija „Meno niša“ J. Basanavičiaus g. 1/13 Adolfo Šaulio (Estija) paroda „Grand free“	KLAIPĖDA	21 18.30 – J. Strausso „VIENOS KRAUJAS“. Dir. – J. Geniušas
Galerija „ARgenTum“ Latako g. 2 Vinco Kisarausko (1934–1988) miniatiūrų paroda „Kitokios „kamėjos““	Galerija „Vitarko žanro manufaktūra“ Totorių g. 22–4 iki 29 d. – Sigito Šulnienės paroda	KKC parodų rūmai Aukštajoji g. 1 / Didžioji Vandens g. 2 nuo 21 d. – „Jaunieji Europos kūrėjai 2013–2015“	22 d. 18.30 – L.A. Minkaus „BAJADERĖ“. Dir. – M. Staškus
„5 Mills“ Malūnų g. 5 „Grafikos nakties Nr. 1“ laboratorijoje sukurtų darbų paroda	Jono Meko vizualiųjų menų centras Gynėjų g. 14 Ariel Soulé (Milanas) ir Simono Toporovsky (Los Andželas) paroda „Gédos stulpas“	Barotų galerija Aukštajoji g. 3/3a iki 26 d. – paroda iš ciklo „XX amžiaus klasikai“	23 d. 12 val. – J. Tamulionio „BRUKNELĖ“. Dir. – A. Šulčys
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židiny“ Dominikanų g. 15 Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos galerija Šv. Jono g. 11 „Pirmojo Europos komiksų žurnalo retrospektyva“	Klaipėdos galerija Daržų g. 10 / Bažnyčių g. 4 Jono Grundos skulptūros	26 d. 18.30 – G. Verdi „ERNANI“. Dir. – M. Staškus
Telšių galerija Keštučio g. 3 Telšių rajono ikimokyklinių įstaigų pedagogų kūrybos paroda „Daiktai, atgiję naujai“ VDA Telšių fakulteto studentų tarpdisciplinė paroda „Be patirties“ iki 30 d. – Remigijaus Venckaus fotografijų paroda „Dienoraščių vietos...“	Lietuvos Respublikos Seimas Gedimino pr. 53 Vytauto Daraškevičiaus fotografijų paroda „Laisvė. 1988–1991 m.“	ŠIAULIAI	28 d. 18.30 – „TRISTANAS IR IZOLDA“ (pagal R. Wagnerio muz.). Libreto autoriai K. Pastoras, C. Alphenaar. Choreogr. – K. Pastoras (Lenkija). Muzikinis vad. ir dir. – M. Pitrėnas
Rašytojų klubas K. Sirvydo g. 6 Vaidos Marijos Knabikaitės tapybos paroda	Rašytojų klubas K. Sirvydo g. 6 Vaidos Marijos Knabikaitės tapybos paroda	„Laiptų galerija“ Žemaitės g. 83 Marytės Ruzgytės tapyba	Nacionalinis dramos teatras
Telšių galeries Keštučio g. 3 Telšių rajono ikimokyklinių įstaigų pedagogų kūrybos paroda „Daiktai, atgiję naujai“ VDA Telšių fakulteto studentų tarpdisciplinė paroda „Be patirties“ iki 30 d. – Remigijaus Venckaus fotografijų paroda „Dienoraščių vietos...“	Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos galerija Šv. Jono g. 11 „Pirmojo Europos komiksų žurnalo retrospektyva“	Dailės galerija Vilniaus g. 245 Paroda „Gyvos Šiaulių regiono tautodailės tradicijos 48-ojoje parode“	Didžioji salė 21 d. 18.30, 22 d. 12, 17 val., 23 d. 12 val. – PREMERA! „KOSMOSAS+“. Rež. – K. Dehlholm („Hotel Pro Forma“)
Rašytojų klubas K. Sirvydo g. 6 Vaidos Marijos Knabikaitės tapybos paroda	Lietuvos Respublikos Seimas Gedimino pr. 53 Vytauto Daraškevičiaus fotografijų paroda „Laisvė. 1988–1991 m.“	„Katedra“ Aukštajoji g. 1 / Didžioji Vandens g. 2 nuo 21 d. – „Jaunieji Europos kūrėjai 2013–2015“	25 d. 18.30 – Just. Marcinkevičius („KATEDRA“). Rež. – O. Koršunovas
OKT/Vilniaus miesto teatras	Rašytojų klubas K. Sirvydo g. 6 Vaidos Marijos Knabikaitės tapybos paroda	„Klaipėdos“ Dailės galerija Vilniaus g. 245 Paroda „Gyvos Šiaulių regiono tautodailės tradicijos 48-ojoje parode“	28 d. 18.30 – T. Slobodzianeko „MŪSŲ KLASĖ“. Rež. – Y. Ross
OKT/Vilniaus miesto teatras	„Laiptų“ Žemaitės g. 83 Marytės Ruzgytės tapyba	„Saulė“ Dailės galerija Vilniaus g. 245 Paroda „Gyvos Šiaulių regiono tautodailės tradicijos 48-ojoje parode“	Mažoji salė 23 d. 16 val. – E. Palmetshoferio „HAMLETAS MIRÉ. GRAVITACIJOS NÉRA“. Rež. – P. Ignatavičius
OKT/Vilniaus miesto teatras	Lietuvos Respublikos Seimas Gedimino pr. 53 Vytauto Daraškevičiaus fotografijų paroda „Laisvė. 1988–1991 m.“	„Saulė“ Dailės galerija Vilniaus g. 245 Paroda „Gyvos Šiaulių regiono tautodailės tradicijos 48-ojoje parode“	23 d. 12 val. – „BAISIAI GRAŽI PASAKA“ (pagal lietuvių liaudies pasakas ir mjsles). Scen. aut., rež. ir dail. – A. Bagočiūnaitė-Paukštienė
OKT/Vilniaus miesto teatras	Rašytojų klubas K. Sirvydo g. 6 Vaidos Marijos Knabikaitės tapybos paroda	„Saulė“ Dailės galerija Vilniaus g. 245 Paroda „Gyvos Šiaulių regiono tautodailės tradicijos 48-ojoje parode“	Mažoji salė 22 d. 14 val. – „MUZIKINÉ DĒŽUTÉ“ (pagal V. Odobevskio pasaką „Miestelis tabokinėje“). Rež. ir dail. – J. Skuratova
OKT/Vilniaus miesto teatras	„Laiptų“ Žemaitės g. 83 Marytės Ruzgytės tapyba	„Saulė“ Dailės galerija Vilniaus g. 245 Paroda „Gyvos Šiaulių regiono tautodailės tradicijos 48-ojoje parode“	23 d. 14 val. – N. Indriūnaitės „SNIEGUOLÉ IR SEPTYNI NYKŠTUKAI“ (pagal brolių Grimmų pasaką). Rež. – N. Indriūnaitė
OKT/Vilniaus miesto teatras	Lietuvos Respublikos Seimas Gedimino pr. 53 Vytauto Daraškevičiaus fotografijų paroda „Laisvė. 1988–1991 m.“	„Saulė“ Dailės galerija Vilniaus g. 245 Paroda „Gyvos Šiaulių regiono tautodailės tradicijos 48-ojoje parode“	Menų spaustuvė 20, 21 d. 19 val. Juodojoje salėje – PREMERA! „JOBO KNYGA“. Rež. – E. Nekrošius („Meno fortas“)
OKT/Vilniaus miesto teatras	Rašytojų klubas K. Sirvydo g. 6 Vaidos Marijos Knabikaitės tapybos paroda	„Saulė“ Dailės galerija Vilniaus g. 245 Paroda „Gyvos Šiaulių regiono tautodailės tradicijos 48-ojoje parode“	22 d. 19 val. Stiklinėje salėje – J. Paškevičiaus „RIBOS“. Rež. – T. Montrimas (januarių scenos menininkų programa „Atvira erdvė“)
OKT/Vilniaus miesto teatras	„Laiptų“ Žemaitės g. 83 Marytės Ruzgytės tapyba	„Saulė“ Dailės galerija Vilniaus g. 245 Paroda „Gyvos Šiaulių regiono tautodailės tradicijos 48-ojoje parode“	22 d. 11 val. Juodojoje salėje – „MOZAICA“.

Choreogr. – B. Banevičiūtė („Dansema“)	23 d. 12 val. – „TIGRIUKAS PETRIKAS“.	VILNIUS
23 d. 12 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „GANDRO DOVANA“ (A. Mikutis, S. Degutytė, D. Rakauskas, J.V. Tūras, S. Dikštūtė, V. Narkevičius, „Stalo teatras“)	Rež. – A. Stankevičius	Kongresų rūmai
22 d. 18.30 – PREMJERA! „ALTORIŲ ŠEŠĖLY“ (Šokio spektaklis pagal V. Mykolaičio-Putino romaną)	23 d. 16 val. – A. Lipsko koncertas	21 d. 19 val. – simfoninis koncertas „Rusų romantizmas: S. Rachmaninovas, N. Rimskis-Korsakovas“. K. Uinskas (fortepijonas), Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras. Smuiko solo atlieka Z. Levickis, S. Rinkevičiūtė. Dir. – F. Mastrangelo
23 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – PREMJERA! „W(O)MEN!“ Choreogr. – J. Meyeris (Šveicarija)	27 d. 10, 11 val. – „ČIPOLINO NUOTYKIAI“ (pagal G. Rodari). Rež. – K. Jakštės	22 d. 12 val. – koncertas visai šeimai „Pasaulio šokiai“. Šoka Lietuvos vaikų ir jaunimo šokių kolektyvai. Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras. Dir. – R. Šumila
25 d. 18.30 <i>Kišeninėje salėje</i> – „ANTIGONĖ (NE MITAS)“ Rež. – I. Stundžytė („Atviras ratas“)	KLAIPĖDA	Lietuvos muzikų rėmimo fondas
25 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – PREMJERA! P. Mariavaux „DAR VIENA MEILĖS STAIGMENA“ Rež. – C. Graužinis („cezario grupė“)	Klaipėdos valstybinis dramos teatras	26 d. 17 val. <i>S. Vainiūno namuose</i> – Trečiadienio vakaro koncertas. Dalyvauja Hanoverio (Vokietija) aukštosios muzikos mokyklos studentė A. Zdanovičiūtė
26 d. 18.30 <i>Kišeninėje salėje</i> – „ATVIRAS RATAS“ Rež. – A. Giniotis (teatro laboratorija „Atviras ratas“)	23 d. 18 val. Žvejų rūmuose – P. Gladilino „ŠI MIGLOS IŠNIRO ANGELAS“.	Šv. Jonų bažnyčia
26 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „MIRANDA“ Rež. – O. Koršunovas (OKT/Vilniaus miesto teatras)	Rež. – R. Rimeikis	22 d. 18 val. – V. Pinkevičiaus koncertas „J.S. Bach – 329“
28 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – M. von Mayenburgo „UGNIES VEIDAS“ Rež. – O. Koršunovas (OKT/Vilniaus miesto teatras)	KLAIPĖDA	Šv. Kotrynos bažnyčia
KAUNAS	Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras	21 d. 19 val. – A. Smilgevičiūtė ir grupė „Skyle“
Kauno dramos teatras	21 d. 18 val. – N. Leskovo „LEDI MAKBET ŠMCENSKO APSKRITIES“ Rež. – R. Banionis	25 d. 19 val. – N. Malūnavičiūtė (fleita, vokalas), O. Dritkovskis (gitaro, vokalas), A. Anusauskas (fortepijonas), V. Labutis (saksofonas)
21 d. 15 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – A. Škėmos „BALTA DROBULĖ“ Rež. – J. Jurašas	22 d. 18 val. – Molière'o „ŠYKŠTUOLIS“.	26 d. 19 val. – K. Svolkinaitė (vokalas), T. Tronconas (saksofonas, Italija), V. Skudas (trimitas, flugelhornas), P. Garbinas (fortepijonas, Italija), A. Isojanas (kontrabosas, Arménija), E. Smiderle (mušamieji, Italija)
22 d. 19 val. <i>Mazajoje salėje</i> – „Programa. Apie prabangą ir bejagiškumą“ (G. Ivanauskas teatras)	PANEVĖŽYS	Piano.lt
23 d. 12 val. <i>Rūtos salėje</i> – L. Carrollio „ALISA STEBUKLŲ ŠALYJE“ Adaptacijos aut. ir rež. – E. Piotrowska	JUOZO MILINTINIO DRAMOS TEATRAS	26 d. 19 val. – L. Dehors džiazo trio su programa „Politinė daina“
23 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – E. Scribe'o „PRIEŽASTYS IR PASEKMĖS“ Rež. – R. Banionis	21 d. 18 val. – G. Sibleyras „VĒJAS TOPOLIŲ VIRŠŪNĖSE“ Rež. – R. Atkočiūnas (kürybinė trupė „Teatro projektai“)	Valdovų rūmai
25 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – J. Patricko „MŪSŲ BRANGIOJI PAMELA“ Rež. – A. Latėnas	21 d. 18.30 – J.L. Lagarce'o „AŠ BUVAU NAMUOSE IR LAUKIAU, KOL ATEIS LIETUS“.	22 d. 17 val. – koncertas „Subtilusis klavesinas“. Dalyvauja G. Lukšaitė-Mrazkova (klavesinas, Čekija), B. Vaitkus (vargonėliai, klavesinas)
26 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – L.Gershė's „LAISVI DRUGELIAI“ Rež. – D. Kazlauskas (J. Miltinio dramos teatras)	Rež. – R. Morkūnas	Vaka rai
26 d. 19 val. <i>Mazajoje scenoje</i> – M. von Mayenburgo „BJAURUSIS. SKALPELIOS PJŪVIS“ Rež. – V. Malinauskas	23 d. 17 val. – A. Čechovo „ŽUVĖDRA“.	VILNIUS
27 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – M. Gavrano „VISKAS APIE VYRUS“ Rež. – A. Lebeliūnas (Klaipėdos dramos teatras)	Rež. – D. Kazlauskas	Raštojų klubas
28 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – I. Turgevė „MENŪO KAIME“ Rež. – V. Tertelis	25 d. 18.30 – L. Dehors trio „Chansons Politiques“ (Prancūzija)	21 d. 17 val. – vakaras, skirtas poeto A. Bernoto 80-osioms gimimo metinėms. Dalyvauja rašytojai A. Baltakis, V. Bubnys, literatūrologė D. Mitaite, aktorius A. Butvilas, dainininkė S. Trimakaitė, V. Sventickas
Kauno muzikinis teatras	21 d. 18 val. – G. Rossini „SEVILIJOS KIRPĖJAS“ Dir. – J. Janulevičius	24 d. 17.30 – poeto, kunigo R. Mikutavičiaus III tomo „Kad Lietuva neišsivaikščiot“ pristatymas. Vakare dalvauja knygos sudaryto, poetas P. Palilonis, literatūrologė V. Daujotytė, poeto kūrybą skaito P. Šironas, fortепijonu groja R. Zubovas
22 d. 18 val. – J. Strausso „ŠIKSNOSPARNIS“ Dir. – J. Geniušas	23 d. 16 val. <i>Vilniuje, Taikomosios dailės muziejuje</i> – „C.Ph.E. Bachas ir romantizmas muzikoje“ Ansamblis „Musica humana“.	Mokytojų namai
23 d. 12 val. – Z. Bružaitės „GRYBŲ KARAS IR TAIKA“ Dir. – V. Visockis	Solistai S. Sklervoldas (baritonas), A. Vizgirda (fleita), R. Beinaris (obojus), K. Beinarytė (smuikas), D. Bagdonaitė (fortepijonas).	21 d. 18 val. <i>Svetainėje</i> – festivalis „Tai aš“ pristato. Dalyvauja J. Kazakevičiūtė, A. Vervečkaitė ir I. Rubikas, grupė „Medinių tiltų smuika“, poetas R. Stankovičius
23 d. 18 val. – F. Leháro „LINKSMOJI NAŠLÉ“ Dir. – J. Geniušas	Programoje C.Ph.E. Bacho, J.Ch. Bacho, F. Schuberto, R. Schumanno, H. Wolfo kūriniai	22 d. 16 val. <i>Svetainėje</i> – Lietuvos mokytojų literatūrų literatūrinė kompozicija, skirta K. Donelaičio 300-osioms gimimo metinėms. Dalyvauja Vilnijos krašto mokytojos metodininkės R. Buzienė ir L. Čepienė, Lietuvos lietuvių sambūrio ir Lietuvos mokytojų literatūrų „Spindulio“ draugijos nariai
28 d. 18 val. – F. Wildhorno „GRAFAS MONTEKRISTAS“ (pagal A. Dumas romaną) Dir. – J. Janulevičius	23 d. 16 val. <i>Trakų pilies Didžiojoje menėje</i> – klasikinių romansų programa „Amžinai Tavo“ Iš ciklo „Muzika Trakų pilyje“ Čiurlionio kvartetas, E. Chrebtovas (baritonas).	25 d. 18 val. <i>Svetainėje</i> – vakaras iš ciklo „Pasidainavimai su Veronika“. Svečiuose Alytaus raj. Eičiūnų folkloro ansamblis „Žolynai“ (vad. – D. Jucienė)
Kauno kamerinis teatras	Programoje A. Borodino, M. Glinkos, P. Čaijkovskio, C. Kiui, A. Rubinšteino, S. Rachmaninovo, M. Musorgskio kūriniai	Valdovų rūmai
21 d. 18 val. – Molière'o „ŠYKŠTUOLIS, ARBA MELO MOKYKLA“ Rež. – A. Pociūnas	26 d. 18 val. <i>Taikomosios dailės muziejuje</i> – E.O. Huetteris (violončelė), G. Cinauskas (fortepijonas). Programoje L. van Beethoveno, G. Kühr, J. Brahms, N. Galiamovas kūriniai	21 d. 18 val. <i>Didžiojoje renesansinėje menėje</i> – B. Bartfeldo paskaita „Karaliaučiaus centro istorinės aplinkos fragmentų atkūrimas kaip miesto ekonominės plėtros paskata“ Fortepijonu skambina A. Bartfeld
22 d. 18 val. – E. Ionesco „PLIKAGALVĖ DAINININKĖ“ Rež. – S. Rubinovas	26 d. 18 val. <i>Kauno valstybinėje filharmonijoje</i> – Lietuvos kamerinių orkestras. Solistas J. Šervenikas (fortepijonas). Dir. – R. Šervenikas. Programoje P. Čaijkovskio, D. Šostakovičiaus kūriniai	Prancūzų institutas
23 d. 18 val. – F. Zelerio „TIESA“ Rež. – S. Rubinovas	28 d. 18 val. <i>Klaipėdos koncertų salėje</i> , 29 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Lietuvos nacionalinis simfoninių orkestras. Solistas A. Žlabys (fortepijonas). Dir. – M. Gražinytė-Tyla. Programoje J. Brahms, R. Šerkšnytės, L. van Beethoveno kūriniai	24 d. 18 val. – O. Milašiaus lituanistinės ir politinės publicistikos pristatymas. Dalyvauja G. Dručkutė, N. Klišienė ir N. Kašelionienė
Kauno mažasis teatras	27 d. 18 val. – D. Zeličiūtės „KŪNO VARTAI“ Rež. – A. Dilytė	
22 d. 18 val. – PREMJERA! F. Rame, D. Fo „LAISVOJI PORA“ Rež. – R. Januškevičiūtė, A. Baniūnas	28 d. 18 val. <i>Kauno valstybinėje filharmonijoje</i> – Lietuvos kamerinių orkestras. Solistas J. Šervenikas (fortepijonas). Dir. – R. Šervenikas. Programoje P. Čaijkovskio, D. Šostakovičiaus kūriniai	
Kauno lėlių teatras	28 d. 18 val. – F. Rabelais „GARGANTIUA IR PANTAGRUELIS“ Rež. – S. Rubinovas	
21 d. 11 val., 22 d. 12 val. – „UNDINELĖ“ (H.K. Anderseno pasakos motyvais). Rež. – O. Žiugžda	29 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Lietuvos nacionalinis simfoninių orkestras. Solistas A. Žlabys (fortepijonas). Dir. – M. Gražinytė-Tyla. Programoje J. Brahms, R. Šerkšnytės, L. van Beethoveno kūriniai	

Bibliografinės žinios

MENAS

Dainius Liškevičius. Muziejus = Dainius Liškevičius. Museum : [meno projekto leidinys] / [sudarytojai Agnė Narušytė, Dainius Liškevičius] ; [vertimas: Agnė Narušytė]. – Kaunas : Kitos knygos, [2013] (Vilnius) : Standartų sp.). – 249, [6] p. : iliustr., faks. – Gretut. tekstas liet., angl. – Tiražas 700 egz. – ISBN 978-609-427-141-0

Yves Saint Laurent : [mados dizainerio] biografija / Alice Rawsthorn ; iš anglų kalbos vertė Dalia Žukauskiene. – Vilnius : Šarkos knygos [i.e. Gimtasis žodis], 2014 (Vilnius : BALTO print). – 511, [1] p. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9955-16-505-7 (jr.)

Rūta Staliliūnaitė: aš esu Barbora : atsiminimai apie scenos karalienę / [sudarytojas] Svajūnas Sabaliauskas. – Kaunas : Obuolyss [i.e. MEDIA INCOGNITO], [2014] (Gargždai : Print-it). – 410, [2] p., [8] iliustr. lap. : iliustr., faks., portr. + 1 garso diskas (CD). – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-609-634-7 (jr.)

GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS

7 kvadratiniai metrai : [kalino dienoraštis] / Žygimantas Digaitis. – Vilnius : Bernardinai.lt, [2014] (Vilnius) : BALTO print). – 236, [1] p. – (Communio). – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-609-8086-07-2 : [12 Lt]

Aš – MB = Nauja pradžia : [knygos „Aš + MB = Aš“ tėsinys] : [romanas] / Jurga Adomo. – Kaunas : Obuolyss [i.e. MEDIA INCOGNITO], [2014] (Kaunas : Indigo print). – 229, [4] p. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-609-403-621-7

Blyksniai : proza, poezija / Šiaulių rajono literatūrų asociacija ; [sudarytojai Nijolė Girniuvienė, Valerija Aleksandravičienė] ; [redakcinė grupė: Angelė Kielenė, Dalia Galvydienė]. – [Radviliškis] : [Litera], 2014 (Šiauliai : Šiaulių knyriškla-sp.). – 236, [1] p. : iliustr., portr. – Tiražas [500] egz. – ISBN 978-9955-928-88-1

Du gyvenimai : romanas / Konkordija Antara ; iš rusų kalbos vertė Laimutė Marija Žukauskiene. – Kaunas : Obuolyss [i.e. MEDIA INCOGNITO], [2014] (Kraków : Skleniarz). – 1295, [1] p. – Tiražas [500] egz. – ISBN 978-609-403-615-6 (jr.)

Generolo „Senas Karvė“ istorija : [žurnalisto, rašytojo autobiografija ir enciklopedinė publicistikė] / Algimantas Čekuolis ; [parengė Liudvikas Gadeikis]. – Vilnius : Alma littera, 2014 (Kaunas : Spindulio sp.). – 259, [2] p., [12] iliustr. lap. – Tiražas 10 000 egz. – ISBN 978-609-01-1333-2 (jr.) : [21 Lt 19 ct]

Kalbos, pakeitusios pasauli / sudarytojas ir įžangos autorius Simon Sebag Montefiore ; iš anglų kalbos vertė Aidas Jurašius. – Vilnius : Tyto alba, 2014 (Vilnius : BALTO print). – 223, [1] p. : iliustr., portr. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9986-16-985-7 (jr.)

Kaunas. Saulius : [romanas] / Edvinas Kalėda. – Panevėžys : Magilė, 2014- .

[D.] 1. – 2014 (Vilnius : Spauda). – 277, [2] p. – Tiražas 500 egz. – ISBN 978-9986-956-72-3 : [16 Lt]

Likimo vingiai : eileraščiai, miniatiūros, publicistiniai straipsniai / Birutė Zaborskytė-Jasinskienė ; [iliustracijų autorius Bronislava Valinskaitė]. – Kupiškis [i.e. Kaunas] : [Kauno kolegijos Leidybos centras], 2013 (Kaunas : KK LC). – 205, [1] p. : iliustr., portr. – Tiražas 260 egz. – ISBN 978-9955-27-403-2

Mielu žvilgsnis : lyriniai–filosofiniai eileraščiai, sveikinimai / Leonas Balčiūnas. – 2-oji papild. laida. – Kaunas : [L. Balčiūnas], 2014 (Kaunas : Spalvų kraitė). – 208 p. – Tiražas [100] egz. – ISBN 978-609-408-529-1 (jr.)

Mo : eileraščiai / Mindaugas Nastaravičius ; [knygoje panaudotas Ričardo Šileikos nuotraukų ciklas „Nužaistų vietų perdėlios“]. – Vilnius : Tyto alba, 2014 ([Kaunas] : Kopa). – 61, [2] p. : iliustr. – Tiražas 500 egz. – ISBN 978-609-466-004-7

Naujujų laikų evangelija pagal Užkalnį : [esekistika] / Andrius Užkalnis. – Kaunas : Obuolyss [i.e. MEDIA INCOGNITO], [2014] (Gargždai : Print-it). – 298, [4] p. : iliustr. – Tiražas [3000] egz. – ISBN 978-609-403-633-0 (jr.)

Nei gyvas, nei miręs : romanas / Charlaine Harris ; iš anglų kalbos vertė Rūta Steponavičiūtė. – Kaunas : Obuolyss [i.e. MEDIA INCOGNITO], [2014] (Kaunas : Spindulio sp.). – 443, [1] p. – Ciklo „Sukė Stekhaus“ 12-o

„Baubas“

Savaitės filmai

Baubas ***

Prisimenantiems, ko gero, vienintelį sovietinį siaubo filmą „Baubas“, kurį 1967 m. sukūrė Georgijus Kropačovas ir Konstantinas Jeršovas, naujoji, nuo originalo itin nutolusi Nikolajaus Gogolio apysakos ekrанизacija gali pasirodyti ne baisi, o juokinga, nors profesionalus ir nustebins speciailiu efektu kokybę (šiam filmui buvo sukurta speciali technologija). Naujasis filmas perkels į XVIII a. pradžią. Kartografas Džonatas Grinas (Jason Flemyng) vyksta į rytus. Kirtęs Transilvaniją ir Karpatus, jis patenka į miškuose pasislėpusį kaimelį. Čia gyvenantys žmonės kartografui atrodo keisti, jie naivai tiki, kad, atsiskyrę nuo pasaulio, apsaugos save nuo blogio. Tačiau būtent čia materialistui Griniui teks susiūkti su ištikimiu velenio tarnu. Olego Stepčenkos filme vaidina populiarūs rusų aktoriai Andrejus Smoliakovas, Aleksejus Čadovas, Agnija Ditkovskytė, Jurijus Curiela, Valerijus Zolotuchinas, Nina Ruslanova (Rusija, Vokietija, D. Britanija, Čekija, 2013). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

Išlikęs gyvas ***

Karinis filmas, paremtas tikrais jykiiais. ...Afganistanas, 2005 m. birželio 28-oji. Būrys amerikiečių specialistų dalinių karių gauna užduotį sunaikinti vėtos talibų lyderį Achmadą Šachą. Netikėta patekė į pasalą, amerikiečiai kaunasi nelygiame mūšyje ir žūsta. Visi, išskyrus vieną. Išlikusio gyvo Marikuso mūšis dar tik prasidėja: jis privalo išgyventi bet kokia kaina ir grįžti pas savus. Kai jau atrodė, kad viskas prarasta, amerikiečiai padeda Gulabas – taikus žmogus, nekenčiantis karo. Režisierius Peteris Bergas pagrindinį vaidmenį skyrė Markui Wahlbergui, taip pat filme vaidina Tayloras Kit-schas, Emile'is Hirschas, Benas Fosteris, Yousufas Azamis, Alis Suleimanas, Ericas Bana (JAV, 2013). (Kaunas, Klaipėda)

Volstryto vilkas ****

Martino Scorsese biografinės dramos herojus – finansininkas Jordanas Belfortas, išukęs ne vieną finansinę piramidę ir kalėjime praleidęs ne vienus metus. 1987 m. jis iškėrė vieną didžiausių brokerių kontorų, bet po dešimties metų buvo nuteistas už pinigų plovimą ir kitokius finansinius nusikaltimus. Kalėjime Belfordas sugebėjo susidoroti su narkotikų ir alkoholio priklausomybe, parašyti dvi knygias. Dabar jis skaito paskaitas apie tai, kaip pasiekti sėkmęs. Pagrindinius vaidmenis sukončė Leonards DiCaprio, Jonah Hillas, Matthew McConaughey, Jeanas Dujardinas, Margot Robbie (JAV, 2013). (Vilnius, Kaunas)

Viešbutis „Grand Budapest“ ***

Naujausio, vasarį Berlinelės Didžiuoju žiuri prizu – „Sidabriniu lokiu“ apdovanoto Weso Andersono filmo veiksmas perkelia į išgalvotą Europos šalių Zubrovką didžiųjų permanentų išvakaręse. Filmo herojus garsus rašytojas prisimena savo susitikimą su didelio Europos viešbučio savininku Nuliu Mustafa. Prieš pusę amžiaus Nulis jame pradėjo dirbtį pasiuntintuku – administratorius poną Gustavą mokinį. Gustavas greit pajuoto palankumą karo pabėgeliui Nuliui. Ponas Gustavas mokėjo jautriai aptarnauti pagyvenusias viešbučio viešnias, tad viena jų paliko jam brangų renesanso laikų paveikslą. Bet paaškėjo, kad gausūs velionės giminaičiai taip pat nori paveikslą... Tai skambą kaip pokštas, bet tai ne vienintelė priežastis pasižiūrėti puošnų lyg lėlių namelis ir kartu ironišką, užuominą į Europos literatūrą ir meną prismaigstytą filmą. Vaidmenis filme sukončė Ralphas Fiennesas, Tony Revolorys, Saoirse Ronan, Tilda Swinton, Jude'as Law, Tomas Vilkinsonas, Adrienas Brody, Willemas Dafoe, Edwardas Nortonas, Lea Seydoux, Harvey Keitelis, Mathieu Amalricas, Billas Murray'us, Jasonas Schwartzmanas, Owenas Wilsonas, Jefas Goldblumas (D. Britanija, Vokietija, 2014). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

***** – ševedras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Monika Krikštopaitė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras, šokis – Milda Brukštutė

Muzika – Laimutė Ligeikaitė | Stilius – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čemerkaite

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

21–27 d. – Baubas (3D, Rusija) – 15.40, 18.40, 21.30
Tarzanas (JAV) – 11.15, 13.40
21–IV. 3 d. – „Kino pavasaris 2014“ (žiūrėkite atskirą repertuarą www.kinopavasaris.lt)
21–23, 25–27 d. – Viešbutis „Grand Budapest“ (D. Britanija, Vokietija) – 16, 18.20, 20.45; 24 d. – 16, 18.20
Ponas Žirnis ir Šermanas (JAV) – 11, 13.20

Forum Cinemas Akropolis

21, 24–27 d. – Tarzanas (3D, JAV) – 11, 13.15, 15.45; 22, 23 d. – 11, 13.15
21–27 d. – Tarzanas (JAV) – 10.15, 12.30, 14.45, 17, 19.30
Baubas (3D, Rusija) – 12.15, 15.30, 18.30, 21.30
21–IV. 3 d. – „Kino pavasaris 2014“ (žiūrėkite atskirą repertuarą www.kinopavasaris.lt)
27 d. – Divergentė (JAV) – 20 val.
21, 24–26 d. – Ponas Žirnis ir Šermanas (JAV) – 12.50, 15.10, 17.30, 20 val.; 22, 23 d. – 10.30, 12.50, 15.10, 17.30, 20 val.; 27 d. – 12.50, 15.10, 17.30
21–27 d. – Ponas Žirnis ir Šermanas (3D, JAV) – 11.30, 14 val.
Viešbutis „Grand Budapest“ (D. Britanija, Vokietija) – 13, 15.20, 17.45, 21 val.
Ištroškė greičio (JAV) – 11.45, 14.30, 17.20, 20.30
300: imperijos gimimas (3D, JAV) – 16.30, 19, 21.40
Volstryto vilkas (JAV) – 11.15, 20.15
Redirected / už Lietuvą! (rež. E. Velyvis) – 15, 18.15
Vilkų mini, vilkas čia (Rusija) – 21.50
Didžioji skruzdelyčių karalystė (Prancūzija) – 10.40

„Skalvijos“ kino centras

Festivalis „Kino pavasaris“
„Retrospekyva: Solidarumo judėjimas kine“
21 d. – Gatvės žaidimai (Lenkija) – 17 val.
23 d. – Žmogus iš geležies (Lenkija) – 20.45
24 d. – Miestas be Dievo (Lenkija) – 16.45
24 d. – Mano užrašai iš pogrindžio (Lenkija) – 16.45
25 d. – Be pabaigos (Lenkija) – 17 val.
26 d. – 80 milijonų (Lenkija) – 17 val.

Programa „Metų atradimai“
21 d. – Dreifavimas (Belgija, Nyderlandai) – 19 val.
Programa „Naujasis Rusijos kinas“
21 d. – Picų išvežiotojas (Rusija) – 20.45
27 d. – Virtiniai (Rusija) – 19 val.

Programa „Kritikų pasirinkimas“
22 d. – Norte. Istorijos pabaiga (Filipinai) – 14.45

27 d. – Kerai nuo tamsos (Prancūzija, Estija) – 17 val.

Programa „Baltijos žvilgsnis“
22 d. – Agnieszkos H. sugržimas (Čekija, Lenkija) – 19.30

Programa „Meistrų“
22 d. – Taip atrodo meilė (D. Britanija) – 21.15

Programa „Nepriklausomas Amerikos kinas“
23 d. – Medėjas (JAV, Meksika) – 16.15

Aleksejaus Germano retrospekyva
23 d. – Dvidešimt dienų be karo (Rusija) – 18.15

24 d. – Chrystaliovai, mašinai! (Rusija) – 20.45

25 d. – Mano draugas Iwanas Lapšinas (Rusija) – 21 val.

27 d. – Patirkrimas keliuose (Rusija) – 21 val.

Programa „Lietuviai svetur“
24 d. – Nematomas frontas (rež. V. Šruoginis, J. Ohmanas) – 18.45

Programa „Nauja Europa – nauji vardai“

25 d. – Su mama (Bosnija ir Hercegovina, Vokietija, Slovėnija) – 19.15
26 d. – Svetimas (Kroatija) – 19.15
Ciklas „Karsono kinas“
22 d. – Didžioji skruzdelyčių karalystė (Prancūzija) – 13 val.
23 d. – Ela ir draugai (Suomija) – 14.30
24 d. – Seansas senjoram. Nesamasis laikas (rež. M. Vildžiūnas) – 15.10

KAUNAS

Forum Cinemas
21, 22 d. – Baubas (3D, Rusija) – 10.30, 13.20, 16.25, 18.45, 21.50, 23.50; 23–27 d. – 10.30, 13.20, 16.25, 18.45, 21.50

21–27 d. – Tarzanas (JAV) – 11.45, 14.15, 16.45, 19.30; 21, 24–27 d. – Tarzanas (3D, JAV) – 11, 13.30, 15.45; 22, 23 d. – 11, 13.30
21–IV. 3 d. – „Kino pavasaris 2014“

27 d. – Divergentė (JAV) – 20.30
21, 22 d. – Ištroškė greičio (JAV) – 12, 14.55, 17.45, 20.45, 23.30; 23–27 d. – 12, 14.55, 17.45, 20.45

21, 24–27 d. – Ponas Žirnis ir Šermanas (JAV) – 12.30, 14.50, 17.10; 22, 23 d. – 10.15, 12.30, 14.50, 17.10; 21–27 d. – Ponas Žirnis ir Šermanas (3D, JAV) – 11.15, 13.45, 16.10
21, 22 d. – Viešbutis „Grand Budapest“ (D. Britanija, Vokietija) – 15.10, 19, 21.30, 23.40*; 23–27 d. – 15.10, 19, 21.30

21–27 d. – 300: imperijos gimimas (3D, JAV) – 19.15, 21.40
21–26 d. – Volstryto vilkas (JAV) – 11.30, 20.30; 27 d. – 11.30
21–26 d. – 12 vergovės metų (JAV) – 17.30

21, 22 d. – Išlikęs gyvas (JAV) – 23.59
21–27 d. – Redirected / už Lietuvą! (rež. E. Velyvis) – 22 val.

KLAIPĖDA

Forum Cinemas

21–27 d. – Tarzanas (JAV) – 10.15, 12.30, 14.45, 17 val.; Tarzanas (3D, JAV) – 11.15, 13.45, 16.15; Baubas (3D, Rusija) – 10.30, 13.30, 16.30, 18.45, 21.40

27 d. – Divergentė (JAV) – 20.30
21–27 d. – Ištroškė greičio (JAV) – 12.15, 18, 21 val.; Viešbutis „Grand Budapest“ (D. Britanija, Vokietija) – 15.15, 19, 21.20; Ponas Žirnis ir Šermanas (3 D, JAV) – 10.45, 13.15, 15.40; 21, 24–27 d. – Ponas Žirnis ir Šermanas (JAV) – 14.10, 16.40; 22, 23 d. – 11.45, 14.10, 16.40
21–27 d. – 300: imperijos gimimas (3D, JAV) – 19.30, 21.50; Vilkų mini, vilkas čia (Rusija) – 19.15, 21.30; Redirected / už Lietuvą! (rež. E. Velyvis) – 17.45
21–26 d. – Išlikęs gyvas (JAV) – 20.30

ŠIAULIAI

Forum Cinemas

21–27 d. – Tarzanas (JAV) – 11.30, 14, 16.30, 19 val.; Tarzanas (3D, JAV) – 10.30, 15.45

21–27 d. – Baubas (3D, Rusija) – 12, 15.10, 18.15, 21.15

27 d. – Divergentė (JAV) – 20.30
21, 24–27 d. – Ponas Žirnis ir Šermanas (JAV) – 12.30, 14.50, 17.10; Viešbutis „Grand Budapest“ (D. Britanija, Vokietija) – 15.15, 19, 21.20; Ponas Žirnis ir Šermanas (3 D, JAV) – 10.45, 13.15, 15.40; 21, 24–27 d. – Ponas Žirnis ir Šermanas (JAV) – 14.10, 16.40; 22, 23 d. – 11.45, 14.10, 16.40
21–27 d. – 300: imperijos gimimas (3D, JAV) – 19.30, 21.50; Vilkų mini, vilkas čia (Rusija) – 19.15, 21.30; Redirected / už Lietuvą! (rež. E. Velyvis) – 17.45
21–26 d. – Išlikęs gyvas (JAV) – 20.30

© „7 meno dienos“. Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais.

Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VšĮ „7 meno dienos“.

Maironio g. 6, 01124 Vilnius. Tel.: 2613039, 2611926.

Eil. paštas 7md@takas.lt. ISSN 1392-6462. 3 sp. I. Tiražas 900 egz.

Spausdino UAB „Ukmergės spaustuvė“, Vasario 16-osios g. 31, Ukmergė

Remia LR Kultūros rėmimo fondas,

Spaudos, radio ir televizijos rėmimo fondas

6

7

13

9

2

6

8